

ΚΩΝΙΤΣΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1963

ΕΤΟΣ Β'

ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 19 - 20

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ
'Εκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»

ΓΡΑΦΕΙΑ : Βύσσης καὶ Καΐρη 2 — Ἀθῆναι.

'Υπεύθυνοι κατὰ Νόμον :

'Ἐπὶ τῆς ὑλῆς: **Ν. Κ. Τσάκας**, Ἀχαρνῶν 168 — Ἀθῆναι.

Τυπογραφείου: **Χρ. Χρονόπουλος**, Θήρας 6 — Ἀθῆναι.

Μόνιμος ἀνταποκριτὴς ἐν Κονίτσῃ : **Αναστ. Εὐθυμίου**

'Εμβάσματα εἰς κ. **Γεώργιον Δόβαν**, ὁδὸς Ἀμπλιανῆς 6 — Ἀθῆναι

'Ετησία συνδρομὴ

'Εσωτερικοῦ Δραχμαὶ 60.—'Εξωτερικοῦ Δολλάρια 6.—

ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Γυναῖκες μὲ τὶς γραφικές τους στολὲς στὸ πανηγύρι τῆς
Παναγίας τῆς 15 Αύγούστου στὸ Παλαιοσέλι.

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Πρὸς
τοὺς κ.κ. Συνεπαρχιώτας

"Οπως ἔτονίσαμεν κατ' ἐπανάληψιν, ἡ ἔκδοσις τῆς «**KONITSEΣ**» ως Πανεπαρχιακοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἐπαρχίας μας, ἀπεφασίσθη ἄμα τῇ ἐπανασυστάσει τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «ὁ Ἀῶος» ἵνα καλύψῃ τὸ κενὸν τὸ ὅποιον ἀφισε ἡ διακόψασα τὴν ἔκδοσίν της ἐφημερὶς «Ἀῶος». Προσεπαθήσαμεν νὰ παρουσιάσωμεν τὸ περιοδικό μας ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερον ἀρτιον ἀπὸ ἀπόψεως ὑλῆς καὶ ἐμφανίσεως.

Πιστεύομεν ὅτι ἐπετύχαμεν εἰς τὴν προσπάθειάν μας ταύτην, τοῦτο ἀλλως τε ὁμολογεῖται παρὰ πάντων.

Πόροι τοῦ περιοδικοῦ μας εἶναι αἱ συνδρομαὶ τῶν συνεπαρχιωτῶν καὶ εἰς αὐτὰς καὶ μόνον βασίζεται.

Παρὰ τὰς κατ' ἐπανάληψιν παρακλήσεις μας δυστυχῶς οἱ περισσότεροι τῶν εἰς οὓς ἀποστέλλεται τὸ περιοδικόν μας δὲν ἀπέστειλαν τὴν συνδρομὴν των οὔτε τοῦ πρώτου ἔτους, οὕτω δὲ δὲν κατορθώσαμεν νὰ καλύψωμεν τὰ ἔξοδα. Σήμερον ὑφίσταται χρέος τοῦ περιοδικοῦ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀνέλαβε ἐξ ίδίων τὴν καταβολὴν τῶν ἔξόδων διεκπεραιώσεως ἀνερχομένων εἰς δραχμὰς τριακοσίας περίπου μηνιαίως, δὲ κ. Δ. Μηλίγκος διέθεσε ἀνευ καταβολῆς ἐνοικίου γραφεῖον.

Θὰ μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ γνωστοποιήσωμεν ὅτι ἡ ἐπὶ τόσον χρόνον μὴ καταβολὴ τῶν συνδρομῶν εἶναι ἀδικαιολόγητος. Ἐὰν δὲν ὑπάρχει ἐνδιαφέρον διὰ τὸ περιοδικὸν θὰ ἐπρεπε νὰ μᾶς ἐπιστραφῇ παρὰ τῶν λαμβανόντων. Ἡ ἐπὶ 2 ἔτη σιωπὴ των καὶ ἡ παραδοχὴ τοῦ περιοδικοῦ ἀποδεικνύει δι' ἡμᾶς τὴν ἀποδοχὴν τῶν ως συνδρομητῶν.

Εἶναι καὶ ρὸς πλέον νὰ ξεκαθαρίσωμεν τὰ πράγματα. "Ἡ ὄλοι μας θέλουμε νὰ ἐκδίδεται ἡ «**KONITSA**» καὶ πιστεύομεν ὅτι αὕτη προσφέρει ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας ἡ δὲν ὑπάρχει ἐνδιαφέρον δι' αὐτὴν καὶ θὰ πρέπει νὰ σταματήσῃ ἡ ἔκδοσίς της.

Λυπούμεθα εἰλικρινῶς διότι μία εὐγενικὴ προσπάθειά μας δὲν ἔτυχε καταννοήσεως.

Πάντως δηλοῦμεν εἰς τοὺς λαμβάνοντας τὸ περιοδικό μας ὅτι δὲν θὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν προσπάθειάν μας ἐὰν οἱ συνδρομηταί μας συμμορφώθοῦν καὶ ἐνημερωθοῦν εἰς τὰς ὑποχρεώσεις των.

Ἄπὸ ὅλους μας, λοιπόν, ἐξαρτᾶται ἡ κανονικὴ ἔκδοσις τῆς **KONITSEΣ**.

Οἱ ἐν Ἀθήναις διαμένοντες δύνανται νὰ καταβάλουν τὴν συνδρομὴν των εἰς τὰ γραφεῖα μας ἐκάστην Τρίτην (6 - 8 μ.μ.) ἡ καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην ἡμέραν εἰς τὸν κ. Χρ. Ράγγαν (Καΐρη 2). Τὴν ἀπόδειξιν θὰ λάβουν ταχυδρομικῶς.

Οἱ ἐν Θεσσαλονίκῃ δύνανται νὰ καὶ αβάλουν εἰς τὸν συμπατριώτην μας ιατρὸν κ. Κ. Λαμπρίδην ἡ νὰ τὴν ἀποστείλουν διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς. Οἱ ἐν Ἱωαννίνοις εἰς τὸν κ. Ἀριστοκλῆν Πύρρον δικηγόρον ἡ νὰ τὴν ἀποστείλουν διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς.

Οἱ ἐν Κονίτσῃ εἰς τὸν κ. Ἀναστάσιον Εύθυμίου.

KONITSA

Τοῦ κ. ΣΤΑΥΡΟΥ Μ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ
Δημοδιδασκάλου

(3ον τελευταῖον)

Γ' ΠΑΙΔΕΙΑ

Εἰς τὴν παρὰ τὰ μειονεκτήματά της ἀξίαν μελέτης, ως ἀνέφερα, πραγματείαν τοῦ Α. Γονιοῦ, ἀναγιγνώσκει τις πολλὰ ἐνδιαφέροντα διὰ τὴν παιδείαν ἐν Κονίτσῃ κατὰ τοὺς χαλεποὺς τῆς δουλείας χρόνους.

Οὕτω εἰς τὴν 5ην σελίδα αὐτῆς ἀναγινώσκομεν ὅτι, ἡ Σχολὴ Κάτω Κονίτσης συνεστήθη τὸ πρῶτον τὸ 1784 «φιλοτίμω δαπάνη καὶ ἀξιομιμήτῳ ζήλῳ τῶν ἀειμνήστων Κονιτσιωτῶν Ζαΐρα καὶ Τατζέτζου», ὅτι ἀπὸ τότε συνετηρεῖτο μέχρι τὸ 1807 κατὰ τὸ ἀξιομίμητον παράδειγμα διὰ συνδρομῆς, ὅτε γενναίως ἐπροικοδότησεν αὐτὴν ὁ ἀοίδιμος Μάνθου Κονιτσιώτης, ὁ εἰς τὸ Γαζοφυλάκιον Νίζνης τῆς Ρωσίας διαθεὶς 50 χιλ. ἀσιγνάτσας ὑπὲρ δὲ τῶν Ἰωαννίνων ἔξ χιλιάδας ἀσιγνάτσας. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τούτου, ἐπισυμβάντα τὸ ἔτος 1813 ὁ ἀνεψιὸς τοῦ εἰρημένου - δὲν κάμνει μνείαν τοῦ ὄνοματός του - διαθέτων ὑπέρ τῶν σχολῶν Ἰωαννίνων πέντε χιλιάδας ἀσιγνάτσας, διέθεσε καὶ ὑπὲρ τῆς Σχολῆς Κονίτσης 2400 τοιαύτας. Τὰ κατατεθέντα αὐτὰ ποσὰ ἀπέφερον ἐτησίως τόκους εἰς ρούβλια ἀργυρᾶ 120 ἥ τότε γρόσια 1.800 τὰ ὅποια περιήρχοντο εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἰωαννιτῶν, οἱ ὅποιοι παρεῖχον εἰς τὴν Κόνιτσαν βοήθειαν ἀλλ' οὐχὶ ως δεῖ».

Συνεχίζων ἐν τῇ πραγματείᾳ του

(1) Ἀσιγνάτσα ἡ χλάρτος νόμισμα Ρωσικόν, ισοδυναμοῦν τότε μὲ 3)4 τοῦ γροσίου, ὅπερ ισοδυνάμει μὲ τὸ 1)5 περίπου τῆς ἴδικῆς μας δραχμῆς.

ταύτη ὁ Α. Γονιὸς μᾶς πληροφορεῖ ὅτι.. «Οἱ Κονιτσιῶται νομίζουσι τὴν συνδρομὴν ταύτην ως προερχομένην ἐκ φιλομουσίας καὶ καλοκαγάθίας τῶν Ἰωαννιτῶν, ὅπερ πολλῷ ἀπέχει καὶ διὰ τοῦτο τελοῦσιν ἄγνωστα ἐν Κονίτσῃ τὰ ἐνδοξα καὶ περιφανῆ ὄνόματα τῶν ἀειμνήστων τούτων ἐλεοθετῶν, ἐνῶ ἔπρεπε, Χρυσοῖς γράμμασινὰ ἔχωσι ταῦτα ἐγκεχαραγμένα εἰς τὰς εἰσόδους τῶν ἐκπαιδευτικῶν των καταστημάτων.

Τὸ τοιοῦτον βεβαίως καταντᾶ δυσεξήγητον, ἢν μὴ ἀπίστευτον, διότι πῶς ἡτο δυνατὸν μία τοιαύτη ἀξιόλογος δωρεὰ ὑπὲρ τῶν σχολείων Κονίτσης νὰ εἶχε διαλάθει τῆς προσοχῆς τῶν Κονιτσιωτῶν καὶ δὴ τῶν ἰθυνόντων τὰ κοινὰ τῆς πόλεως, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἄγρυπνοι φρουροὶ τῶν κοινοτικῶν συμφερόντων. Μήπως ἄραγε ὁ Γονιός, ἐκ λόγων ἀντιπαθείας πρὸς τοὺς Ἰωαννίτας, ως ἀφήνεται καὶ ἀλλοῦ νὰ ἐννοηθῇ, ὑπερβάλλει τὰ πράγματα; Πῶς θὰ ἡτο δυνατὸν οἱ εύφυεῖς ἀλλὰ καὶ ὑπερήφανοι Κονιτσιῶται νὰ κατεδέχοντο νὰ λαμβάνωσι, δίκην επαιτείας, ψυχία ἀπὸ τὴν πλουσιωτάτην Τράπεζαν τῶν Ἰωαννιτῶν, ως ὁ πτωχὸς - Λάζαρος τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου; Διὰ τοῦτο τὸ πρᾶγμα καταντᾶ ἀπίστευτο καὶ ὅτι ἄλλως πως ἔχει ἡ ὑπόθεσις αὕτη.

Συνεχίζων ὁ Γονιὸς μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι τὰ εἰσοδήματα ταῦτα - ποῖα; ὅλα; ἥ τὰ δίκην ἐπαιτείας-μετεφέρεησαν εἰς τὴν Ἀνω Κόνιτσαν πρὸς λειτουργίαν τῆς Κεντρικῆς της Σχολῆς, ἥ δὲ Δημοτικὴ Σχολὴ Κάτω Κονίτσης συνετη-

ρεῖτο ἐκ τοῦ 1)3 τῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐντὸς τῶν στενῶν τοῦ Ἀώου κειμένης Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Στομίου - γρόσια ἐπτακόσια· καὶ ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Ἱεροῦ ναοῦ τῶν Ἅγιων Ἀποστόλων, ἀνερχομένων εἰς 700 - 800 γρόσια.

Διὰ δὲ τὴν Ἑλληνικὴν Σχολὴν "Ανω Κονίτσης, ἥτις ἐλειτούργει πολὺ πρὶν τοῦ 1700, ὡς εἴδομεν ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ, Μελετίου τοῦ Γεωγράφου, μᾶς πληροφορεῖ ὅτι, διετηρεῖτο ἐκ τοῦ Κληροδοτήματος τῶν ἐν Ρωσίᾳ πρὸς Κύριον ἀποδημησάντων Κονιτσιωτῶν - ἐν μέρει, τῶν 2)3 τῶν εἰσοδημάτων τῆς Μονῆς Στομίου καὶ ἐκ τῆς περιφορᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν δίσκου καὶ ὅτι σύμπαν τὸ ποσὸν αὐτὸν - καὶ ἐκ τῶν τριῶν πηγῶν - ἀνήρχετο ἐτησίως εἰς 120 Ὁθωμανικάς χρυσᾶς λίρας. Ἐνταῦθα πλέκει καὶ αὗθις τὸ ἔγκωμιον τοῦ ἀοιδίμου Ἱεράρχου Γερμανοῦ, ὅστις, τὰ μὴ ἐπωφελῶς μέχρι τότε δαπανώμενα ἔσοδα τῆς Μονῆς Στομίου, διέθεσεν ἐπωφελέστατα διὰ τὴν παιδείαν καὶ μόρφωσιν τῶν Ἑλληνοπαίδων Κονίτσης.

Τὸ ἔξ 120 χρυσῶν λιρῶν οὕτω ἔξοικονομούμενον χρηματικὸν ποσὸν διετίθετο διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ τοῦ τότε Σχολάρχου Παντούλη, οὗτινος, μᾶς λέγει, οἱ μαθηταὶ διεκρίνοντο καὶ ἐν τῇ Ζωσιμαίᾳ Σχολῇ Ἰωαννίνων καὶ τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ.

Διὰ δὲ τὴν ἐν Κονίτσῃ λοιπὴν ἐκπαιδευσιν μᾶς πληροφορεῖ καὶ τὰ ἀκόλουθα.

«Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων Ἐκπαιδευτικῶν Καταστημάτων, ἄτινα πολλὴν περιποιοῦσι ποιμὴν τοῖς φιλομούσοις Κονιτσιώταις καὶ τῷ Ἐπισκόπῳ αὐτῶν Ἅγιῳ Βελλᾶς, οὗτοι, συμμορφούμενοι τῷ πνεύματι τοῦ αἰῶνος καὶ παντὶ σθένει ἐπιδιώκοντες τὴν ἡθικὴν μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν οὐ μόνον τοῦ ἄρρενος φύλλου ἀλλὰ καὶ τοῦ θήλεος, κατὰ τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον - 1874 - συνέστησαν καὶ Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον, ὅπερ ἔκτοτε διευθύνει ἡ κυρία Ἅγγελοπούλου, κατ' ἐκλογὴν καὶ

σύστασιν τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου, ἥτις, κάλλιστα γιγνώσκουσα τὸ ὑψηλὸν αὐτῆς ἔργον καὶ εἰπέρ τις ἄλλῃ συναίσθανομένη τὴν θείαν καὶ ἱεράν της ἀποστολήν, οὐδεμιᾶς τῶν ἐν Ἡπείρῳ διδασκαλισσῶν ὑπολείπεται καὶ καταφανεῖς εἰσιν οἱ καρποὶ αὐτῆς. Ὁντως εἶναι ἀξία πάσης ἔξαρσεως ἡ λαμπρὰ αὗτη ἐνέργεια τῶν μακαρίᾳ τῇ λήξει συμπατριωτῶν ἡμῶν Κονιτσιωτῶν, οἵτινες δι' ἀκαμάτων πόνων καὶ μόχθων ἔξησφάλιζον οὐ μόνον τὴν ὁμαλὴν καὶ ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τῶν σχολείων ἀρρένων ἀλλ' ἴδρυσαν καὶ σχολὴν χάριν τῆς μορφώσεως τῆς παρημελημένης καὶ παρηγκωνισμένης ἔως τότε Ἑλληνίδος. Διὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ τοσοῦτον ἐπωφελοῦς ἐν Κονίτσῃ Παρθεναγωγείου προσέφερον τότε οἱ κάτωθι τὰ ἔναντι ἀναγραφόμενα ποσά.

Οἱ Ἄγιος Βελλᾶς Γερμανὸς λίρας χρυσᾶς Ὁθωμανικὰς Δέκα. Οἱ ἀδελφοὶ Μπεκιάρηδες λίρας χρυσᾶς Ὁθωμανικὰς δέκα. Οἱ ιατρὸς Κυριακος Ματσίνης λίρας χρυσᾶς Ὁθωμανικὰς πέντε. Οἱ ἀδελφοὶ Ρωμαΐδαι λίρας χρυσᾶς Ὁθωμανικὰς τρεῖς. Οἱ οὖτος Νικολάου Ζήση λίρας χρυσᾶς Ὁθωμανικὰς τρεῖς. Οἱ Κωνσταντῖνος Νικολαΐδης λίρας χρυσᾶς Ὁθωμανικὰς τρεῖς. Οἱ Βασίλειος Μόκορος λίρας χρυσᾶς Ὁθωμανικὰς τρεῖς. Οἱ Δημήτριος Ἡγουμενίδης λίρας χρυσᾶς Ὁθωμανικὰς δύο. Οἱ Χ. Ἡγουμενίδης λίρας χρυσᾶς Ὁθωμανικὰς μίαν καὶ ἄλλοι πολλοί, ὡς μᾶς λέγει, κατὰ δύναμιν. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τὴν ὁμαλὴν καὶ ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ νέου τούτου τεμένους τῶν Μουσῶν, τοῦ ἐπωφελεστάτου Παρθεναγωγείου, ἀπητοῦντο πάγιοι ἐπαρκεῖς πόροι, προτείνει ὁ Γονιός, ὅπως ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἡπειρωτικὸς Σύλλογος περιορίσῃ τὰ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς λειτουργίας τῶν λοιπῶν σχολείων τῆς Ἐπαρχίας διατιθέμενα μικροποσά - πλὴν τοῦ σχολείου Λεσκοβικίου - καὶ τὰ οὕτω ἔξοικονομηθησόμενα διατεθῶσιν ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ.

‘Αντιληφθεὶς προφανῶς ὅτι τὸ προτεινόμενον μέτρον δὲν ἦτο τὸ ἐνδεικνύόμενον, διότι τῇ ἀληθείᾳ θὰ ἦτο ἀκατανόητον ως ἀδικώτατον, νὰ περικοπῶσι τὰ διατιθέμενα ψιχία διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν πτωχοπαίδων τῆς περιοχῆς, χάριν τοῦ Παρθεναγωγείου, τοῦ ὄποιου ἡ ὁμολογουμένως χρησιμότης δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἦτο μεγαλυτέρα τῆς ἀνάγκης παροχῆς ἐλαχίστων μορφωτικῶν στοιχείων καὶ ‘Ελληνοχριστιανικῆς διαπαιδαγωγήσεως εἰς τόσα ἐπαρχιωτόπαιδα, προτείνει ὅπως, πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἔξευρεθῶσιν οἱ ἀναγκαῖοι πόροι «ἐκ τῆς καλῆς διαχειρίσεως τῶν κτημάτων τῶν πλουσιωτάτων Μονῶν Ἀρτσίστης, Βελλᾶς καὶ Παλιουρῆς.»

‘Ως πρὸς δὲ τὴν συντήρησιν καὶ λειτουργίαν τῆς Δημοτικῆς Σχολῆς “Ανω Κονίτσης, μᾶς πληροφορεῖ τὰ ἀκόλουθα.

«Τὴν Σχολὴν ταύτην συντηρεῖ ἀπὸ ὄκταετίας ὁ φιλόμουσος Ἀρχιερεὺς Βελλᾶς Γερμανός, χορηγῶν τὸν ἐτήσιον τοῦ διδασκάλου μισθὸν γρόσια 4.000 χιλιάδες» Καὶ ἐν συνεχείᾳ. «’Αλλὰ μόνον τοῦτο πράττει ὁ Ἀρχιερεὺς οὗτος; Συντηρεῖ εἰσέτι δύο πτωχοὺς ὑποτρόφους καὶ ἐν Κονίτσῃ ἀπόρους μαθητὰς διατρέφει. ’Ακόμη συνεισέφερε λίρας Ὁθωμανικὰς δέκα ὑπὲρ τοῦ Παρθεναγωγείου Βησσάνης, εἴκοσι λίρας εἰς τὴν Σχολὴν Λεσκοβικίου καὶ ἑτέρας εἴκοσι διὰ τὴν κτίσιν αὐτῆς. ’Ακόμη ἀφήνει τὴν ἐπιχορήγησίν του εἰς τὰ χωρία τῆς Ἐπαρχίας του Κούρεντα καὶ Μπουμπονίτσικον (1).

Συνεχίζοντες τὴν μελέτην τῆς ἐν λόγῳ πραγματείας τοῦ Γονιοῦ βλέπομεν νὰ μᾶς πληροφορῇ διὰ τὸ εἰς τὰ προηγούμενα κεφάλαια τῆς παρούσης

(1) Ισως νὰ πρόκειται διὰ τὸ πλησίον τῆς Ἀρτσίστης μικρὸν χωρίον Βιτσικὸν ἢ τὸ πλησίον τοῦ Λεσκοβικίου Μπουμπίτσικον διότι εἰς τὸ περίπου συνώνυμον χωρίον Μποντσικὸν - ίδιαιτέραν μου πατρίδα - ἐξ ὅσων γνωρίζω, δὲν ἀφήνετο ἡ τοιαύτη ἐπιχορήγησις.

μνημονεύθεν λίαν προσοδοφόρον κτῆμα Μπαμενίου τὰ ἀκόλουθα.

Τοῦτο ἦτο ἐν Ρουμανίᾳ Μετόχιον τοῦ Ἐνοριακοῦ Ιεροῦ Μοναστηρίου «Κοίμησις τῆς Θεοτόκου» τῆς Βελλᾶς. Ἐνῷ ὅμως, ως εἴδομεν διὰ πράξεως τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Ιωαννίνων Παρθενίου, προσυπογραφείσης καὶ ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων Κονίτσης καὶ Ζαγορίου, καθωρίσθη τὸ ἀναλογοῦν ποσοστὸν μεριδίου, ἐν τούτοις, κατὰ τὸν Γονιόν, ἡ Κόνιτσα «δὲν ἐλάμβανεν οὐδὲν ὀβιόλόν.» Οἱ ἐν Ιωαννίνοις ισχυρίζοντο ὅτι οὐδὲν λαμβάνουν λόγῳ κακοπιστίας τοῦ ἐνοικιαστοῦ καὶ οἱ Κονίτσιῶται ἐπίστευον εἰς τὸν ισχυρισμὸν αὐτόν. Καὶ τοῦτο ὅμως τυγχάνει δυσεξήγητον διότι οἱ Κονίτσιῶται δὲν θὰ ἥσαν ἀφελεῖς νὰ πιστεύσουν εἰς τούς ισχυρισμοὺς αὐτῶν ἀλλὰ θὰ ἐσπευδον νὰ ἀποταθῶσι εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν πηγήν, τὸν ἐνοικιαστὴν τοῦ κτήματος Μπαμιενίου.

“Οτι ὅμως κάτι ὅξον καὶ ἄηθες συνέβαινε μὲ τὰς προσόδους τοῦ ἐν λόγῳ πλουσιωτάτου κτήματος, τυγχάνει γεγονὸς ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως. Τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῶν κάτωθι γραφομένων ὑπὸ τοῦ Γονιοῦ. « . . . Μετὰ πάροδον ὅμως ὀλίγων ἐτῶν ὁ εὔφυής, δραστήριος καὶ ἔντιμος προύχων τῆς Κονίτσης - Νικόλαος Ζήσης Μέγας Θεῖος τοῦ σημερινοῦ ἐγκρίτου ἐμπόρου ἐν Κονίτσῃ Μιχαλάκη Ζήση - πληροφορηθεῖς, ὅτι οἱ ἐν Ιωαννίνοις εἰσέπραττον τακτικῶς τὰ πλούσια εἰσοδήματα τῶν κτημάτων τοῦ Μετοχίου Μπαμιενίου καὶ πατήσας ποδάρι ὑπεχρέωσε τοὺς προκρίτους Ιωαννίνων νὰ δεχθῶσι συμβιβασμόν, ἵνα ἀποφύγωσι τὰς δικαστικὰς συνεπείας. ’Ηναγκάσθησαν λοιπὸν νὰ καταβάλωσι ἐφ’ ἄπαξ διὰ τὰ καθυστερούμενα εἰς τὸν Νικόλαον Ζήσην πεντήκοντα ἑπτὰ χιλιάδας γρόσια καὶ νὰ συνεχίσωσι τὴν καταβολὴν καθ’ ἑκαστὸν ἔτος εἴκοσι τεσσάρων χιλιάδων γροσίων. Διὰ τοῦ ἐν λόγῳ ἐφ’ ἄπαξ ποσοῦ ἐξωραΐσθη καὶ ηύτρεπίσθη ὁ Ιερὸς Μητροπολιτικὸς ναὸς τοῦ Αγίου Νικολάου, τὸ Μη-

τροπολιτικὸν Μέγαρον καὶ ἀνεκαινίσθη τὸ κτίριον τῆς ‘Ἐλληνικῆς καὶ Δημοτικῆς Σχολῆς’. Διὰ δὲ τοῦ καθ’ ἔκαστον ἔτος λαμβανομένου ποσοῦ ἐξ 24 χιλιάδων γροσίων καθώρισαν οἱ τότε διευθύνοντες τὰ κοινὰ τῆς Κονίτσης ἵνα, τὸ μὲν ἥμισυ αὐτοῦ διατίθεται διὰ τοὺς μισθοὺς τῶν διδασκάλων τῶν σχολείων - ‘Ἐλληνικοῦ καὶ Δημοτικῶν τῆς πόλεως, - τὸ δὲ ἔτερον ἥμισυ δι’ ἔτησίαν ἀμοιβὴν ἰατροῦ, πρὸς ἰατρικὴν περίθαλψιν τῶν ἐνδεῶν κατοίκων τῆς πόλεως καὶ δωρεὰν παροχὴν τῶν ἀναγκαιούντων αὐτοῖς φαρμάκων.

‘Οποίᾳ ἐπωφελής καὶ χρησιμωτάτη διάθεσις τῶν εἰσοδημάτων τοῦ ἀπωλεσθέντος τούτου κτήματος!

Οὕτω ἐσκέπτοντο καὶ ἐνήργουν οἱ ἐν ἀγαστῇ συμπνοίᾳ καὶ ὅμονοίᾳ, μακρὰν πάσης ἴδιοτελείας, ταπεινῶν ὑπολογισμῶν καὶ ἐγωϊστικῶν τάσεων οἱ τότε πρόγονοι ἡμῶν οἵ διοικοῦντες τὰ κοινὰ τῆς πόλεως, ὡν «Αἰωνία ἐσται ἡ μνήμη».

Θὰ ἦτο δὲ ἀσύγγνωστος δι’ ἐμὲ παράλειψις, ἐὰν εἰς τὴν παροῦσαν μου πενιχρὰν πραγματείαν δὲν ἀνέφερον εὐλαβῶς καὶ εὐγνωμόνως τὰ ὄνόματα δύο ἐπιφανῶν τῆς Κονίτσης τέκνων ὡν αἱ ψυχαὶ εὑρίσκονται σήμερον εἰς τὴν ἀθανασίαν, τοῦ μέν, λειτουργοῦ τοῦ ‘Ὑψίστου, ἀοιδίμου Ἱερομονάχου Χρυσάνθου Λαγενᾶ, τοῦ δέ, λειτουργοῦ τῶν μουσῶν, Ἀειμνήστου Νικολάου Παπακώστα, Σχολάρχου ἐν Κονίτσῃ ἐπὶ πεντακονταετίαν.

‘Ο ἀοιδίμος Ἱερομόναχος Χρύσανθος ἦτο πράγματι ἄγιος ἄνθρωπος. Ζῶν ἐν οἰκίσκῳ τινὶ, ὃν εὐγενῶς παρεχώρησεν αὐτῷ ἡ εὐσεβής, φίλόθρησκος καὶ φιλάνθρωπος οἰκογένεια Παπαδημούλη, τὸν ὅποιον εἶχε μεταβάλει εἰς ναῦδριον, προσευχόμενος ἐν αὐτῷ ἀδιαλείπτως, κύριον μέλημά του εἶχε τὴν φιλανθρωπίαν. ‘Απαντες οἱ κάτοικοι τῆς Κονίτσης, Χριστιανοί καὶ Ὁθωμανοί, ἐτίμων καὶ ἐσέβοντο τὸν Χρύσανθον. ‘Εσπευδεν ὅπου ὁ πόνος καὶ ἡ

θλίψις, ἵνα παραμυθήσῃ, παρηγορήσῃ καὶ ἀνακουφίσῃ τοὺς πὰσχοντας. ‘Ητο πλουσιωτάτη ἡ τοῦ πένητος τούτου χείρ. Μετέβαινεν ἐν ταῖς οἰκίαις, ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν ταῖς καταστήμασι καὶ ἐζήτει τὴν συμβολὴν ἐκάστου, διὰ τὴν βοήθειαν τῶν πασχόντων. Πάντες συνεισέφερον, Τούρκοι καὶ Χριστιανοί, βέβαιοι ὅντες ὅτι, τὰ προσφερόμενα θὰ μεταβιβασθοῦν ἀπ’ εὐθείας ὅπου ὁ πόνος καὶ ἡ δυστυχία. Οὗτος ἔζη ὡς ὁ ‘Ἄγιος Ἀντώνιος μὲ ὀλίγα χόρτα νερόβραστα καὶ ὀλίγον ἄρτον, ἐνδεδυμένος ἐνα πολὺ τετριμένον ράσον.

Πολλὰ δάκρυα ἐσπόγγισεν ὁ εὐλαβέστατος οὗτος καὶ φιλανθρωπότατος λειτουργὸς τοῦ ‘Ὑψίστου, ταπεινὸς Ἱερομόναχος Χρύσανθος.

Περὶ τοῦ ἀγίου τούτου ἀνδρὸς διηγοῦνται ἕνα περιστατικόν, τὸ ὅποιον μεταφέρω εἰς τὴν παροῦσαν μου πραγματείαν ὡς ἥκουσα νὰ τὸ διηγῆται ὁ ἀείμνηστος συγχωριανός μου Ἰωάννης Κώττης.

‘Ως γνωστόν, κατὰ τὰ ἔτη τῆς Τουρκοκρατίας ἐλειτούργει ἐν Κονίτσῃ Μεικτὸν Συμβούλιον, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ ἐκάστοτε Τούρκου Καϊμακάμη (διοικητοῦ) τοῦ Μητροπολίτου καὶ πέντε προκρίτων τῆς πόλεως καὶ περιοχῆς, Χριστιανῶν καὶ Τούρκων. Τοῦτο ἐπελαμβάνετο τῆς εἰρηνικῆς διευθετήσεως διαφόρων ὑποθέσεων. Εἰς τὸ τέλος μιᾶς τῶν συνεδριάσεών του ὁ Καϊμακάμης παρεκάλεσε τὸν Μητροπολίτην μας — ἦτο τότε Μητροπολίτης ὁ ἀοιδίμος Βασίλειος — νὰ παραμείνῃ εἰς τὸ Διοικητήριον, ἵνα τοῦ προσφέρῃ καφφέ. Οὗτος εὐχαρίστως ἐδέχθη τοῦτο. ‘Ἐν τῷ μεταξὺ ἥρχισε νὰ πίπτῃ ραγδαία βροχή, συνοδευομένη ὑπὸ ἀστραπῶν καὶ βροντῶν. Τότε ὁ Καϊμακάμης ἦτο ἀγνοίας, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, ἦτο θέλων νὰ πειράξῃ τὸν Δεσπότην, ἀπευθυνόμενος πρὸς αὐτὸν τοῦ λέγει.—

— Δέσποτα. Αὔτὴν τὴν στιγμὴν ὁ Μωάμεθ κυνηγᾶ τὸν Χριστόν σας ἔφιππος καὶ δι’ αὐτό, αἱ μὲν ἀστραπαὶ προέρχονται ἀπὸ τὰ πέταλα τοῦ ἀλόγου του, αἱ δὲ βρονταὶ ἀπὸ τὰς κραυ-

γαλέας φωνάς του. Τί λέτε; Δὲν εἶναι ἔτσι;. 'Ο Δεσπότης, ἵνα μὴ δυσαρεστήσῃ τὸν συνομιλητήν του τοῦ εἴπεν ὅτι «τὸ ζήτημα εἶναι πολὺ σπουδαῖον, θὰ τὸ μελετήσῃ καὶ θὰ τοῦ ἀπαντήσῃ ἐν καιρῷ». «"Ε, καλὰ - καλά, Δεσπότη μου» τοῦ εἴπε ὁ Καϊμακάμης «Θὰ μοῦ πῆς τὴν γνώμη σου στὸ ἄλλο μας Συμβούλιο». Ἐν τῷ μεταξὺ ἐκόπασεν ἡ βροχὴ καὶ ὁ Δεσπότης, προπεμφθεὶς εὐγενῶς ὑπὸ τοῦ Καϊμακάμη, ἀπῆλθεν.

Μετὰ τινας ἡμέρας συνεκλήθη καὶ πάλιν τὸ Συμβούλιον. 'Ο Δεσπότης, ἵνα μὴ στενοχωρήσῃ τὸν ἀνοηταίνοντα Καϊμακάμην, προσεποιήθη τὸν ἀσθενῆ, ἀνέθεσε δὲ εἰς τὸν Χρύσανθον νὰ τὸν ἀντιπροσωπεύσῃ. Σημειωθήτω ὅτι ὁ Χρύσανθος ἦτο πλήρως ἐνημερωμένος ἐπὶ τῶν διαμειφθέντων μεταξὺ Δεσπότη καὶ Καϊμακάμη καὶ ἦτο ἐπαρκῶς προπαρασκευασμένος.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Συνεδριάσεως ὁ Καϊμακάμης, κατὰ τὴν συνήθειάν του, παρεκάλεσε τὸν ἀντιτρόσωπον τοῦ Δεσπότη, τὸν ἀοίδιμον Χρύσανθον ἵνα δεχθῇ καὶ τοῦ προσφέρῃ καφφέν. Οὕτως εὐχαρίστως ἐδέχθη. Ἐνῶ λοιπὸν ἐρρόφα ὁ Καϊμακάμης τὸν «καϊμακλῆ σιεκερλῆ του» ἀποταθεὶς πρὸς τὸν Χρύσανθον ἥρχισε νὰ ἀναπτύσσῃ τὴν «περὶ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν - ἀνέμων καὶ ὑδάτων - ἀνόητον θεωρίαν του. Τότε ὁ εὐφυὴς Χρύσανθος ὠσεὶ ἀπορῶν, τὸν ἐρωτᾷ. «Πόσα ἔτη εἶναι, Καϊμακάμη μου, ὅπου ὁ Μωάμεθ σας κυνηγᾶ τὸν Χριστόν μας;» «Περίπου Χίλια Τριακόσια» τοῦ ἀπαντᾷ. «Καὶ δὲν τὸν ἔφθασεν ἀκόμη;» τὸν ἐπανερωτᾷ μὲ μεγαλυτέραν δῆθεν ἀπορίαν. «"Αμ, δέν τὸν ἔφθασε» τοῦ ἀπαντᾷ κάπως λυπημένα ὁ Καϊμακάμης. «Τότε, Καϊμακάμη μου, δὲν σοῦ φαίνεται ὅτι ἄδικα κοπιάζεις» τοῦ λέγει θαρραλέα καὶ ἀποφασιστικὰ ὁ Χρύσανθος.

'Ο Καϊμακάμης ἔμεινεν ἐμβρόντητος καὶ χολωμένος. 'Επειδὴ ὅμως ἐγνώριζε ποίας τιμῆς καὶ ὑπολήψεως ἐτύγχανεν ὁ Χρύσανθος παρ' ἀπάντων τῶν κατοίκων, Χριστιανῶν καὶ Τούρκων οὐ μόνον δέν ἐτόλμησε νὰ τὸν θίξῃ ἀλλὰ

καὶ τὸν προέπεμψε μέχρι τῆς ἔξωθύρας τοῦ διοικητηρίου, θωπεύων αὐτὸν εἰς τούς ὕμους καὶ λέγων «Τζιανανέτζιάνεμ» τὰ εἴπαμε (ἀστεῖα, ψυχή μου τὰ εἴπαμε). - "Ε, βέβαια, βέβαια, Καιμακάμη μου τοῦ ἀνταπήντησε καὶ ὁ Χρύσανθος καὶ ἀνεχώρησεν ἀγαλλόμενος καὶ χαίρων.

Οὕτω ζήσας ὁ ἀοίδιμος Χρύσανθος καὶ μεριμνῶν ἵνα «τὰ πάντα διὰ τοὺς πάσχοντας καὶ μηδὲν δι' ἔσυτόν», ἀπέθανε γλυκὺς καὶ ἥρεμος προπεμφθεὶς εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν μετὰ κοπετῶν καὶ θρήνων παρὰ πάντων τῶν Κονιτσιωτῶν.

'Ο ἀείμνηστος **Νικόλαος Παπακώστας**, εἶναι ὁ ἐπὶ ὄλοκληρον πεντηκονταετίαν Σχολάρχης ἐν Κονίτσῃ, ὁ σοφὸς παιδαγωγὸς καὶ μύστης, ὁ μέγας Ἐθναπόστολος, ὁ μορφώσας δύο γεννεᾶς ἐν Κονίτσῃ, ὁ φωτεινὸς φάρος, ὁ παρασχὼν τὰ πνευματικά του φῶτα εἰς χιλιάδας Ἑλληνόπουλα. Εἶναι ὁ πρᾶος, μειλίχιος ἀλλὰ καὶ κατὰ περιστάσεις σοβαρὸς διδάσκαλος. ὁ ἀρτιώτατα κατηρτισμένος διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὁ βαθύτατα ἐμπνευσμένος καθιδηγητής, εἰς τὸν ὄποιον πολλὰ ὀφείλει ἡ Κόνιτσα καὶ ἡ Ἐπαρχία, ἀλλὰ καὶ τὸ Ἐθνος ὄλοκληρον. "Ολοι, οἱ πέραν τοῦ πεντηκοστοῦ ἔτους πνευματικοὶ ἀνθρωποι σήμερον ἐν Κονίτσῃ, ὀφείλουν τὴν μόρφωσίν των, τὸ «εὔζην» εἰς τὸν ἀείμνηστον διδάσκαλον Νικόλαον Παπακώσταν.

Αἱ σοφαὶ παρακαταθῆκαι καὶ συμβουλαί του εἰς τοὺς νεωτέρους τότε ἡμᾶς διδάσκάλους, εὗρισκον βαθυτάτην ἀπήχησιν εἰς τὸν ἐσωτερικὸν μασκόσμον καὶ δὲν ἀπέχει οὐδόλως τῆς ἀληθείας ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι ὅλων ἡμῶν ὑπῆρξεν ὁ περιπατητικὸς διδάσκαλος, ὁ νέος Σωκράτης. Πάντες ἡκούμενοι αὐτὸν μετὰ μεγίστης προσοχῆς, ὡς τὸν ἀπὸ ἄμβωνος Ἱεροκήρυκα τοῦ Θείου Λόγου, ὁ δὲ σεβασμὸς πάντων ἡμῶν, ἦτο ἀπεριόριστος. Γέρων πλέον, συνταξιοῦχος ἐτίμα πάντοτε διὰ τῆς παρουσίας του τὰ ἐν Κονίτσῃ διδάσκαλικά μας συνέδρια, λαμβάνων μέρος εἰς

τὰς συζητήσεις καὶ δίδων προσηκούσας κατευθύνσεις. Ἡτο ὅντως μία πηγὴ γνώσεων ἀκένωτος. Ἀς εἶναι τὸ τῆς προσφιλοῦς γενέτειράς των τῆς ἀγαπημένης των Κονίτσης, τὸ χῶμα ἐλαφρόν, ποὺ σκεπάζει τὰς ἔξηγνισμένας καὶ ἔξαϋλωμένας δύο ταύτας ἐπιφανεῖς μορφὰς καὶ εἴθε ἡ πλουσιωτάτη καὶ καθ' ὅλα εὔεργετικὴ αὐτῶν δρᾶσις νὰ χρησιμεύῃ εἰς πάντας ἡμᾶς τοὺς μεταγενεστέρους φαεινὸν πρὸς μίμησιν παράδειγμα.

Δ' ΕΡΓΑ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ — ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ —

Ἡ Κόνιτσα μέχρι τὸ 1891 συνεδέετο μὲ τὰ Ἰωάννινα ὡς καὶ μὲ τὰς γειτονικὰς πρὸς αὐτὴν Ἐπαρχίας δι' ἡμιονικῶν ὁδῶν.

Μετὰ τὴν κτίσιν ὅμως τοῦ γνωστοῦ Στρατῶνος ὑπὸ τοῦ Τουρκικοῦ Δημοσίου ἐπὶ τοῦ πρὸ τῆς πόλεως λοφίσκου, ἀνέλαβεν ἡ Τουρκικὴ Διοίκησις κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο νὰ κατασκευάσῃ τὴν συγκοινωνιακὴν ἀμαξιτὴν ἀρτηρίαν ἀπὸ Μπουραζανίου μέχρι Κονίτσης καὶ οὕτω συνεδέθη αὗτη μὲ τὰ Ἰωάννινα, τῆς συγκοινωνίας ἐκτελουμένης τότε καὶ μέχρι τοὺς τῆς ἀπελευθερώσεως χρόνους μὲ τὰς γνωστὰς διέππους ἀμάξις. Ἡ μεταφορὰ ὅμως τῶν ἐμπορευμάτων ἔξηκολούθει νὰ γίνεται ἀρχεγόνως ἐπὶ τῶν ὕμινων τῶν ζώων ἥ, κάπου κάπου, διὰ τετρατρόχων ἐπιμήκων ἀμαξῶν, τῶν κοινῶν λεγομένων Ταλικῶν.

Τὰ αὐτοκίνητα ἀνεφάνησαν εἰς τὴν Κόνιτσαν τὰ πρῶτα μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἔτη, ἰδρυθέντος ἐν Κονίτσῃ Πρακτορείου αὐτοκινήτων ὑπὸ τὴν προσωνυμίαν «Μάλιακα - Παπαϊωαννίδη». Ἐν σχέσει δὲ μὲ τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως ἥ καὶ περὶ αὐτὴν συγκοινωνιακὰ καὶ λοιπὰ ἐκπολιτιστικὰ ἔργα πληροφορούμεθα ἀπὸ τὴν ἐν λόγῳ πραγματείαν τὰ ἀκόλουθα.

«Ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑκατονταετηρίδα γέφυρα ἐπὶ τοῦ Ἀώου, οἱ κάτοικοι πολλὰ ἐπασχον καὶ πολλοὶ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ἐπνί-

γοντο. Τότε κατεσκευάσθη τὸ πρῶτον – 1823 παρὰ τὴν θέσιν καλουμένην Τσαρπάλη ξυλίνη γέφυρα διὰ κοινῆς συνδρομῆς τῶν κατοίκων τῇ ἐπιστάσιᾳ τοῦ Δημητρίου Λιάμπεη.»

Αὕτη δυστυχῶς παρεσύρθη ὑπὸ τοῦ ἐκχειλίσαντος ποταμοῦ πρὸ τῆς παρελεύσεως δεκαετίας. Τότε πρωτοστάτησαντες οἱ εύγενεῖς καὶ φιλοπρόοδοι Κονιτσιῶται Παναγιώτης Σκουμπουρδῆς καὶ Βασίλειος Μάσιος συνέλεξαν μεταξὺ τῶν κατοίκων τὸ ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν καὶ κατεσκεύασαν καὶ πάλιν ξυλίνην ἐπ' αὐτοῦ γέφυραν, ἥτις καὶ αὐτὴ μετὰ τινα ἔτη εἶχε τὴν τύχην τῆς πρώτης. «Ἀπερίγραπτα εἶναι τὰ δεινά» μᾶς λέγει «ποὺ ὑφίσταντο οἱ Κονιτσιῶται καὶ οἱ κάτοικοι τῶν πέριξ χωρίων μέχρι τὸ ἔτος 1870».

Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐπεσκέφθη τὴν Κόνιτσαν, ἐπιστρέψων ἀπὸ τὰ θειοῦχα ἴαματικὰ Λουτρά, τὰ κοινῶς ὀνομαζόμενα Βρυμονέρια, τὰ ὅποια σήμερον εύρισκονται εἰς τὴν Ἀλβανικὴν ζώνην, ὁ πολυτάλλαντος τῶν ἐν Ἰωαννίνοις Τραπεζιτῶν καὶ ἐκ Κατσανοχωρίων ἔλκων τὴν καταγωγήν, ἀείμνηστος Ἰωάννης Λούλης. Ἰδὼν οὗτος τὰ ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς γεφύρας δεινά, τὰ ὅποια τοῦ περιέγραψαν μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα φίλοι του Κονιτσιῶται, ὑπεσχέθη εἰς αὐτοὺς ἀμέριστον τὴν ύλικὴν συνδρομήν του, ἐὰν ἀνελάμβανον τὴν κτίσιν λιθίνης καὶ σταθερᾶς γεφύρας. «Ηρχισεν ὅθεν ἡ κτίσις τῆς καὶ σήμερον εἰσέτι εἰς ἀρίστην κατάστασιν διατηρουμένης λιθίνης μονοτόξου γεφύρας τὸ ἔτος 1870 καὶ ἀπεπερατώθη τὸ 1871.

Διὰ τὴν ὡραιοτάτην καὶ στερεωτάτην ταύτην γέφυραν, ἥτις ἀπήλλαξε τοὺς Κονιτσιῶτας καὶ λοιποὺς κατοίκους τῶν πέριξ χωρίων ἀπὸ ἀνεκδιήγητα κατ' ἔτος καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον, δεινά, ἐδαπανήθησαν χίλιαι πεντακόσιαι χρυσαὶ Ὁθωμανικαὶ λίραι, ἐκ τῶν ὅποιων πεντακοσίας διέθεσεν ὁ ἀείμνηστος Λούλης, πεντήκοντα ὁ ἀοίδιμος τότε Ἐπίσκο-

πος Βελλᾶς καὶ Κονίτσης Γερμανός, τὰς δὲ ύπολοίπους οἱ Κονιτσιῶται, Χριστιανοὶ καὶ Ὀθωμανοί, ἀναλόγως ἔκαστος τῶν οἰκονομικῶν του δυνατοτήτων.

Ἐπὶσης πληροφορούμεθα ὅτι, διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ποσίμων ὑδάτων κατεσκεύασε τὸ ἔτος 1849, ίδιαις δαπάναις, ὁ ἀείμνηστος Κονιτσιώτης Μιχαὴλ Σταύρου γέφυραν στοιχίσασα λίρας Ὀθωμανικὰς Τεσσαράκοντα καὶ ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1834 ὁ Ὀθωμανὸς Λιαμὰζ βεης, ζόνια Φατιμὲς ἐδαπάνησεν εἴκοσι λίρας διὰ τὴν κατασκευὴν ὡραίας καλλιμαρμάρου κρήνης ἐν Κάτω Κονίτσῃ, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ - ἀγνώστου ὀνόματος - διέθεσε καὶ ἐκεῖνος εἴκοσι λίρας διὰ τὴν κατασκευὴν ὡραίας κρήνης εἰς τὴν ἀγορὰν "Ανω Κονίτσης.

Εἰς τὴν παροῦσαν μας ταπεινὴν προσπάθειαν ὡρμήθημεν ἀπὸ τὴν σκέψιν, ὅτι καθεὶς ἐξ ἡμῶν πρέπει νὰ αἰσθάνεται ως καθῆκον, ως Ἱερὰν ὑποχρέωσιν, νὰ συμβάλλῃ ὅσον τοῦ ἐπιτρέπει ἡ δύναμις του εἰς τὴν ἀνεύρεσιν παντὸς στοιχείου, δυναμένου νὰ ἐπιχύσῃ, ἔστω καὶ ἀμυδρὸν φῶς, εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἴδιαιτέρας του πατρίδος, ἥτις τὸν ἐγαλούχησε καὶ τὸν ἀνέθρεψε, ὁ δὲ ἐσωτερικός του κόσμος εἶναι πλήρης εὐαρέστων καὶ εὐχαρίστων εἰκόνων τῆς εἰς αὐτὴν ἀθώας, ἀφελοῦς καὶ ἀμερίμνου παιδικῆς ζωῆς του. Καὶ ἐγὼ αἰσθανόμενος βαθέως τὸ ἐπιτακτικὸν τοῦτο καθῆκον, τὴν Ἱερὰν ταύτην ὑποχρέωσιν, ἐμερίμνησα ἵνα, παραμερίζων πάντα κόπον, ἀνεύρω, μελετήσω, ἐρευνήσω, καὶ ἔξετάσω ἐπισταμένως τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα, τὰ ὄποια θὰ ἡδύναντο νὰ συμβάλουν, ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον, εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα, τιθέμενα εἰς τὴν διάθεσιν τῶν μελλόντων νὰ ἐπιληφθῶσι, νὰ ἀσχοληθῶσι ἐντατικῶς καὶ ἐκτατικῶς εἰς τὴν ἔξονυχι-

στικὴν ἔρευναν πάντων ἐκείνων τῶν στοιχείων ἱστορικῶν, λαογραφικῶν κ.τ.λ. ποὺ θὰ δυνηθοῦν νὰ δώσουν μίαν πλήρη, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰκόνα τῆς ἐκμασάσης ἄλλοτε ταύτης πόλεως θέλουσι κάπως βιηθήσει τούτους εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ εὔγενοῦς των σκοποῦ.

Ἡ Κόνιτσα, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι καὶ σήμερον, παρὰ τὰς ἐνσκηψάσας θυέλλας καὶ καταιγίδας, παρὰ τὰς καταστροφάς, τὰς ὄποιας ὑπέστη, τόσον ἀπὸ τοὺς εἰσβαλόντας κατὰ τὸ 1940 φασίστας τοῦ Μουσολίνι, τοὺς θύσαντας, ἀπολέσαντας, καὶ λεηλατήσαντας ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς ἐσωτερικούς ἔχθρούς, τοὺς ἔξωθεν κινουμένους, εύρισκεται εἰς λίαν εὐχάριστον σημεῖον ἀπὸ ἀπόψεως προόδου καὶ πολιτισμοῦ. Τοῦτο ὀφείλεται, ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν ἐργατικότητα, πνεῦμα οἰκονομίας καὶ δημιουργικὴν πνοὴν τῶν κατοίκων της, ἀφ' ἕτερου δὲ εἰς τὸ Κρατικὸν ἐνδιαφέρον, τὸ ὄποιον ἐπιδεικνύεται πολὺ στοργικόν.

Ἐλπίζομεν καὶ πιστεύομεν ὅτι, οἱ σταθεροὶ οὗτοι παράγοντες, κινούμενοι ἐναργέστερον καὶ ἀποδοτικώτερον, θὰ συντελέσωσιν ὡστε ἡ Κόνιτσά μας νὰ καταλάβῃ μελλοντικῶς τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν λοιπῶν μικρῶν Ἡπειρωτικῶν πόλεων, οἵαν καὶ ἄλλοτε εἶχε. Οὕτω θὰ ἔξασφαλισθῇ μία ἀνετος καὶ εύτυχισμένη ζωὴ εἰς τοὺς κατοίκους της καὶ τοὺς τῆς λοιπῆς περιοχῆς, ἡ δὲ γλυκυτάτη μας Πατρὶς Ἐλλὰς θὰ σεμνύνεται διότι ἡ Κόνιτσα, ἡ χρησιμεύουσα ως προθήκη καὶ προμετωπὶς αὐτῆς ἀλλὰ καὶ ως ἀγρυπνος καὶ ἀκοίμητός της φρουρὸς ἐν τῷ προσωρινῶς ἀκροτελευταίῳ τούτῳ Γεωγραφικῷ διαμερίσματι αὐτῆς, θὰ εύρισκεται εἰς τοιοῦτον εὐχάριστον καὶ ζηλευτὸν σημεῖον.

Σταῦρος Ματθ. Γκατσόπουλος
Δημοδιδάσκαλος

Τὸ Μοιρολόϊ «Ο Νικολάκης»

ΒΑΣ. Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ, 'Ιατροῦ Ακτινολόγου

"Ενα ύπερόχου δραματικότητος τραγούδι μοιρολόϊ τῆς Κωσταντήγενας Χρήστου, πρὸ διακοσίων περίπου ἔτῶν, γιὰ τὸ πνιγμένο παιδί τῆς, τὸ Νικολάκη, στὸ Ντέρτι τῆς Κονίτσης.

Μοιρολόϊ τῆς «Κωσταντήγενας Χρήστου^(¹) στὸ Αρχοντικό τῆς στὸ Λισκάτσι καὶ στὸ Γεφύρι τοῦ Μύλου, γιὰ τὸ πρῶτὸ της παιδί τὸ Νικολάκη, ποὺ πνίχτηκε στὸ Ντέρτι τῆς Κονίτσης.

Εἶναι δική της ἐμπνευση καὶ σύνθεση, πρὸ 150 περίπου ἔτῶν, διασωθὲν ὡς οἰκογενειακὸ τραγούδι ἀπὸ τὸν Κώστα Γ. Χρήστου καὶ ἀπὸ τὸν Πατέρα του, Γυιὸ τοῦ Κωνσταντῆ καὶ 'Άδελφὸ τοῦ Νικολάκη καὶ ἀπὸ τὴν παράδοση ὅλου τοῦ χωριοῦ^(²).

Τὸ τραγούδησε στὴν Αθήνα, πρώτη φορὰ τὸ 1940, ὁ Κώστας Γ. Χρήστου, μὲ τοὺς δυό του σκοποὺς: Γιὰ χορὸ καὶ ὡς ἐπιτραπέζιο.

1. Δὲν στόει παΝικολάκη μου κι' ἐσὺ Γραμματικέ μου:

Στὴν ποταμιὰ μὴν κατεβῆς καὶ μέσα μὴ περάσης.

2. Τὶ τὸ ποτάμ' εἶναι θολό, πολὺ ἀγριεμένο.

Νὰ περιμένης νὰ σταθῇ ἡ κατακνιὰ ἡ μεγάλη.

3. Κι ἐσὺ βαρεῖς τὲς μοῦλες σου, μὲ ψώνια φορτωμένες.

Κι οἱ μοῦλες κοντοστάθηκαν, σὲ τήραξαν στὰ μάτια.

4. Ἐμπρός, ἐμπρὸς βρὲ μοῦλες μου νὰ πᾶμε στὸ χωριό μας.

Τὴν Κυριακὴν ν' ἔχω χαρὰ, στεφάνια γιὰ νὰ βάλω.

5. Κι οἱ μοῦλες ἐπροχώρησαν βαθειὰ μέσ' τὸ ποτάμι.

Βγῆκαν οἱ μοῦλες ἀδειανὲς, χωρὶς τὸ Νικολάκη.

6. Αν ἀθεμάσε ποταμιὰ καὶ σὺ βρὲ παληὸ ντέρτι!

Πῆρες τὸ Νικολάκη μου, τὸ πρῶτο τὸ παιδί μου.

7. Κι ἔχασα τὸ λεβέντη μου, ἔχασα τὸ καμάρι.

Ποῦταν καμάριστὸ χωριὸ, λεβέντης στὸ Λισκάτσι.

8. Κι ὁ Κωνσταντῆς ἐπρόβαλε ἀπὸ τὸ παραθύρι!

Βλέπει τὲς μοῦλες ἀδειανὲς χωρὶς τὸ Νικολάκη.

9. Ποῦ πᾶτε μωρὲς μοῦλες μου, χωρὶς τὸ Νικολάκη.

Τὴν Κυριακὴν θάχα χαρὰ, στεφάνια νὰ τοῦ βάλω!

10. Δὲν σὲ θαρροῦσα ποταμιὰ νερὸ νὰ κατεβάσης.

Καὶ τώρα πῶς κατέβασες, κατεβασιὰ μεγάλη.

11. Σέρνεις λιθάρια ριζωτά, δέντρα ξερριζωμένα.

Σέρνεις τὸ Νικολάκη μου, μέσα μέσ' τὰ κλωνάρια.

12. Σέρνεις καὶ μιὰ γλυκομηλιὰ στὰ μῆλα φορτωμένη.

Σέρνεις τὸ Νικολάκη μου, στὰ κλώνια καὶ στὰ μῆλα.

13. Αν ἀθεμάσε ποταμιὰ καὶ σὺ βρὲ παληὸ Ντέρτι!

Μοῦ πῆρες τὸ λεβέντη μου, τὸ πρῶτο τὸ παιδί μου.

14. Πὸ κάτω στὴν Πυρσόγιανη, στὸ φοβερὸ ποτάμι.

Ἐχασα τὸ λεβέντη μου, ἔχασα τὸ καμάρι.

15. Αν ἀθεμάσε ποταμιὰ καὶ σὺ βρὲ παληὸ Ντέρτι!

Πῆρες τὸ Νικολάκη μου, τὸ πρῶτο τὸ παιδί μου.

Από τότε καὶ κάθε πρωτοχρονιὰ τὸ τραγουδοῦν γυναικὲς ἀπὸ τὸ Ἀσημοχῶρι (Λισκάτσι—Κονίτσης) καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην Ἡπειρὸ στὴν Ἀθήνα, μὲ

ἐπὶ κεφαλῆς τὴν καν Κλυκερίαν Ε Σούρλα καὶ τὸν γράφοντα καὶ φέρεται μὲ τοὺς τίτλους : «Δὲν στόειπα Νικολάκη μου» ἢ «ὁ Νικολάκης».

Ο ΝΙΚΟΛΑΚΗΣ ἦταν ὁ πρῶτος γυιὸς τοῦ Κωσταντίνου τῆς χρήστου⁽³⁾ καὶ Γραμματικός του στὲς ἐμπορικὲς ἔργασίες του καὶ στὴν κοινωνικὸ-πολιτική του δράση. Γυρίζοντας, ὅμως ποὺ πῆγε νὰ ψωνίσῃ γιὰ τὸ γάμο του, ἀπὸ τὰ Γιάννενα στὸ χωριό του (τὸ Λισκάτσι) πνίχτηκε στὸ Ντέρτι—στὸ φοβερὸ ποτάμι τῆς Κονίτσης—καὶ οἱ μοῦλες χωρὶς τὸ Νικολάκη γύρισαν—χωρὶς σαμάρια—μόνες τους στὸ χωριό.

Ο Κωσταντίνος βλέποντας ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ Ἀρχοντικοῦ του τὲς μοῦλες του νᾶρχωνται ἀδειανὲς χωρὶς τὸν Νικολάκη, μοιρολογεῖ ἐνῶ ἡ Κωσταντίγενα μοιρολογεῖ μὲ τὸ ἀνωτέρω περιεχόμενον, πού θεωρεῖται δική της σύνθεση.

Η Κωσταντίγενα νὸ τραγούδησε μοιρολογῶντας μὸνη της καὶ ώς κορυφαία μὲ ἄλλες Χρηστέισσες καὶ χωριανές, συχνὰ στὸ Ἀρχοντικό της καὶ τῷλεγε πολλὲς φορὲς στὸ Κάτω—γεφῦρι τοῦ Μύλου της, ρίχνοντας, στοῦ χωριοῦ τὸν παραπόταμο τοῦ Σανταπόρου, Βασιλικούς καὶ μῆλα νὰ πᾶν στὸ Νικολάκη της.

Τὸ τραγούδησε ὅλο τὸ χωριὸ καὶ τὸ τραγουδεῖ καὶ τὸ χορεύει ἀκόμα· τὸ τραγουδεῖ ἡ ἐπαρχία ὅλη, ώς τραγοῦδι τοῦ χοροῦ στὰ τρία (μπρὸς—πίσω) καὶ τοῦ τραπεζιοῦ (συρτὸ καὶ βαρὺ) καὶ θεωρεῖται ἐνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα δημοτικὰ τραγούδια τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης. Φέρεται συνήθως μὲ τὸν τίτλον : «Δὲν στόειπα Νικολάκη μου» ποὺ εἶναι τὰ πρῶτα λόγια τῆς Κωσταντίγενας ὅταν ξεκινοῦσε ὁ Νικολάκης γιὰ τὰ Γιάννενα καὶ προαισθανόταν, γιατὶ γνώριζε τὰ ποτάμια, τὸ χαμό του, σὰ Μάννα.

Οἱ πνιγμοὶ στὰ ποτάμια, στὸ Μι-

νώταυρο αὐτὸ τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης ἦταν συχνοὶ στὰ παληὰ χρόνια ἐλλείψει γεφυριῶν καὶ ὅσα γινόταν, ξύλινα ἢ πέτρινα, καταστρεφόταν σύντομα ἀπὸ τὲς ἄγριες καὶ φοβερὲς χειμωνιάτικες φουρτοῦνες· ἀλλὰ καὶ στὰ χρόνια μας καὶ πρὸ δεκαετίας περίπου τὸ ἴδιο· καὶ τὸ κακὸ σταμάτησε ὅταν ἔγιναν, μὲ τὲς στρατιωτικὲς τοῦ Γράμμου ἐπιχειρήσεις ὁ ἀμαξωτὸς δρόμος καὶ στερεὰ γεφύρια στὸ Βουρκοπόταμο, Σαραντάπορο—στὸ Στρατσιανίτικο στὸ Γαῦρο καὶ Καρύτικο τῆς Πυρσόγιανης καὶ στὸ Μεγαλάκκο τῆς Βούρμπιανης. “Ἐνας ἄπ’ αὐτοὺς τοὺς πολλοὺς πνιγμοὺς στὰ ποτάμια τῆς Κονίτσης ἦταν καὶ τοῦ Νικολάκη.

Τρεῖς μέρες χρειαζόταν μὲ τοὺς ἀγωγιάτες νὰ πᾶς καὶ τρεῖς νὰ γυρίσης ἀπὸ τὰ Γιάννενα στὸ ἀκραίο χωριὸ τῆς ἐπαρχίας· καὶ τώρα τρεῖς ὥρες καὶ τρεῖς νὰ γυρίσης. Πήγαινε τότε καὶ γύριζες κατάκοπος, βρεγμένος κρυωμένος καὶ πλευριτομένος ὅπως λέγανε καὶ κακοξενυχτισμένος στὰ περίφημα καὶ ἀξέχαστα ἐκεῖνα Χάνια ποὺ καὶ ἐγὼ τάζησα ὅταν πρωτοξείδεψα μὲ τὸν Ἀριστείδη ἀγωγιάτη καὶ τὴ Ρούσσα του· καὶ ὅπου ἄνθρωποι καὶ ζῶα τρώγανε καὶ κοιμότανε μαζί, μὲ μιὰ φωτιὰ δυνατή καὶ πίσω ώς τὰ κόκκαλα σὲ περόνιαζε, στὰ πρωτόγονα ἐκεῖνα Χάνια τοῦ Κρυνεριοῦ—στὴ Βράνιστα, τοῦ Μπιζτούνιοῦ, στῆς Ἀσφάκας καὶ στοῦ Πέτσκου στὰ Γιάννενα, ὅπου ξεπέζευαν οἱ ἀγωγιάτες μας, ὁ Ἀριστείδης Στεργίου ὁ Δημήτρης Νούτσης καὶ παληότερα ὁ Μαργαρίτης ἀπὸ τὸ Λισκάτσι, ὁ Τσιαμένος, ὁ Γκαβονίδας καὶ ὁ Κιάβης ἀπὸ τὴ Βούρμπιανη, ὁ Πούρτσιος καὶ ὁ Μπάτσκας ἀπὸ τὴν Πυρσόγιανη, καὶ ὁ Καμαρωμένος ἀπὸ τὸ Σέλτση, καὶ ὁ ἐμπιστος Σαγιαμίτης ἀπὸ τὸ

Τάση τῆς Έρσεκας, μὲ τὸ ἔνα μάτι γαλανὸ καὶ τὸ ἄλλο καστανὸ, πιστὸς συνοδὸς Ἀρβανίτης καὶ σωματοφύλακας, γιὰ τὲς συχνὲς τότε ληστρικὲς ἐπιδρομὲς, ὅταν περνοῦσαν τὸ Ντέρτι καὶ τὴ Μπάτρα, οἱ ἀξέχαστοι αὐτοὶ γλετζέδες καὶ σκληραγωγημένοι ἀγωγιάτες, ποὺ σὲ πήγαιναν καὶ σὲ φέρνανε μὲ τραγοῦδι καὶ ἔξυπνα πειράγματα καὶ ξεχνοῦσες τὲς κακουχίες σου. Τὰ ἴδια καὶ στὴν ἐποχὴ τοῦ Νικολάκη.

Πολλὲς φορὲς ταξείδευες καὶ δὲν γύριζες· καὶ γύριζαν τὰ μουλάρια ἀν γύριζαν καὶ αὐτὰ ὅλα, χωρὶς τοὺς ἀγωγιάτες ἢ οἱ ἀγωγιάτες μόνοι καὶ οἱ ταξειδεμένοι ὥχι ὅλοι· καὶ τὰ δράματα αὐτὰ ἦταν συχνὰ καὶ ὁ καῦμὸς μεγάλος τοῦ τόπου, ποὺ ἐρμηνεύεται στὸ τραγοῦδι αὐτὸ ποὺ εἶναι μοιρολόγι ὅλης τῆς ἐπαρχίας.

Γιὰ τὸ τραγοῦδι τοῦ Νικολάκη ἃς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἀναφέρω κατωτέρω καὶ κὰποια προσωπικὴ ἐπίζηση, γιὰ τὴ συμπλήθωση τῆς ἰστορίας του.

Τὸ ἄκουσα νὰ τὸ τραγουδῆ, μὲ κέφι καὶ καῦμὸ καὶ ἑδῶ καὶ στὸ χωριό πολλὲς φορὲς ὁ Πατέρας μου Κώστας Γ. Χρήστου καὶ αὐτὸς μὲ τὸν ἴδιο παλμὸ, ὅπως μᾶς διηγόταν ἀπὸ τὸν Πατέρα του Γιώργη Κ. Χρήστου, γυιὸ τοῦ Κωνσταντῆ καὶ ἀδελφὸ τοῦ Νικολάκη. Τὸ ἄκουσα μὲ βαθειὰ συγκίνηση καὶ πολλὴ ἱκανοποίηση νὰ τὸ τραγουδοῦν στὴν Ἀθήνα καὶ παιδάκι στὸ Πατρικὸ μας Σπίτι στὸ Χωριό, Χρηστέσσες καὶ συγγενεῖς καὶ χωριανὲς καὶ κοντοχωριανὲς καὶ μὲ τὸν Τάση ἐπὶ κεφαλῆς τὸν τρίτο γυιὸ τοῦ Γιώργη Κ. Χρήστου, ὅταν ὁ κοσμοπολιτικὸς αὐτὸς τύπος γύρισε ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ ἀπὸ τοὺς πρώτους μετανάστες τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης, καὶ ἔφερε τὸ 1910 καὶ τὸ ἡχοληπτικὸ ἐκεῖνο γραμμόφωνό του τὸ πρῶτο ποὺ ἔβγαλε τότε ὁ EDISON καὶ ἔφερε τὸ ὄνομά του, μὲ κυλινδρικὲς πλάκες καὶ μὲ μηχανισμὸ σβέσεως καὶ ἐπαναγραφῆς. Καὶ ἔβαλε τὲς ἴδικές μας γυναῖκες νὰ τραγουδήσουν τὸ «Νικολάκη»

μπρὸς στὸ μεγάλο χωνὶ τοῦ γραμμόφωνου του καὶ ξανάκουσαν σὲ λίγα λεπτὰ ἔκπληκτες τὴ φωνὴ τους καὶ τὴ φωνὴ τοῦ περιφήμου καὶ πολιτισμένου Τάση στὸ οἰκογενειακὸ αὐτὸ τραγοῦδι, ποὺ μάζευε κάθε βράδυ ὅλο τὸ χωριὸ στὰ Χρηστέϊκα γιὰ νὰ τὸ ἀκούσουν ἀπὸ τὸ περίεργο καὶ ἀπίστευτο τὴν ἐποχὴ ἐκείνη μηχάνημα, καὶ γινόταν κάθε βράδυ σωστὸ πανηγῦρι στὸ χωριό.

Ο φωνογράφος αὐτὸς ποὺ ὅμοιον εἶδα μὲ βαθειὰ συγκίνηση καὶ χαρὰ μόνον στὰ μουσεῖα τῆς ἐπιστήμης στὴν Εύρωπη τὸ 1949 καὶ τὸ 1953, κάηκε μαζὶ μὲ τὰ Πατρικά μας Σπίτια τὸν Αὔγουστο τοῦ 1949 μὲ τὰ γεγονότα τῆς ἀνταρσίας στὸ Γράμμο καὶ Σμόλιγκα. Μὲ λυπεῖ βαθύνατα γιατὶ χάθηκε μὲ αὐτὰ καὶ ἡ οἰκογενειακὴ αὐτὴ κειμήλιο—πλάκα μὲ τὸ «Νικολάκη» καὶ μὲ τὲς φωνὲς πεθαμένων καὶ προσφιλῶν.

Εύτυχῶς, ἔκτὸς ἀπὸ τὴ παράδοση, διέσωσε τὸ «Νικολάκη» ποὺ τὸν ἔγραψε τὸ 1940, ὅπως τὸν θυμότανε οἱ παλαιότεροι, καὶ δημοσίευσε στὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικὰ» τοῦ 1941, μὲ τὸν τίτλο: «Μορφὲς καὶ φυσιογνωμίες ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης» ὁ ἀγαπητὸς Καθηγητής μου καὶ μεγάλος ἐρευνητὴς καὶ ἐμψυχωτὴς τῶν ἰστορικῶν καὶ λαογραφικῶν τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης Εύριπίδης Σούρλας· καὶ ἐμελοποίησε, τὸν Αὔγουστο 1956 κατόπιν πληρεστέρας στιχουργικῆς διαρθρώσεως, διὰ τελειοτέρα μουσικὴ ἀπόδοση, καὶ μὲ τὴ συνεργασία ὅλων μας καὶ ώς ἀπαρχὴ πρὸς μουσικὴ ἀπόδοση καὶ ἄλλων περιφήμων Ἡπειρωτικῶν Δημοτικῶν τραγουδιῶν μας, ὁ ἐπίσης ἀγαπητὸς φίλος καὶ ἡπειρώτης μουσικὸς Ἀριστοτέλης Βρέλλης, ἀμφότεροι τῆς Γερμανικῆς Σχολῆς καὶ λάτρεις τῆς Ἡπειρωτικῆς Ψυχῆς.

Θάναι μεγάλο ἀπόκτημα, ἀν μαζὶ μὲ τὸ «Νικολάκη» συγκεντρωθῆ καὶ μελοποιηθῆ καὶ ὁ ἄλλος τεράστιος λαογραφικὸς πλοῦτος, ὁ πνευματικὸς καὶ ψυχικὸς τῆς Ἡπείρου, ἀπὸ τοὺς

ἄγιος οὗτος Ἰωάννης καὶ ἐορτάζηται πανδήμως.

Γράφοντες ἡμεῖς τ' ἀνωτέρω, οὐδένα τίτλον ἐπιδιώκομεν, ἢ μὴ μόνον ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ καθήκοντος ὥθιούμενοι πρὸς τὸν ἐντελῶς ἄγνωστον ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ μας ἄγιον Ἰωάννην, οὐ τὸ ἔλεος καὶ τὴν εὐλογίαν καὶ προστασίαν ἐπικαλούμεθα, χαράσσομεν τὰς γραμμὰς αὐτᾶς, καὶ φέρομεν εἰς δημοσιότητα ὅλα τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα ὅσα ἐν τῷ μέτρῳ τῆς δυνάμεως μας ἡδυνήθημεν νὰ περισυλλέξωμεν μέχρι σήμερον, καὶ τὰ ὅποια ἐν λεπτομερείᾳ κατωτέρω ἔξιστοροῦμεν, ώς ἀκολούθως ἐμφαίνηται.

Εἰς τὸ μέσον περίπου τῆς ἀπὸ χωρίον Καβάσιλλα πρὸς Λουτρὰ Καβασίλλων βατῆς ὁδοῦ, ὑπάρχει παρεκκλήσιον βυζαντινοῦ ρυθμοῦ μετὰ τρούλου τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου ἀνεγερθὲν τὸ 1804⁽¹⁾ καὶ ίστορηθὲν κατὰ τὸ ἔτος 1864 ἐπιμελείᾳ τοῦ ἀειμνήστου Ἱερομονάχου Χρυσάνθου Λαϊνᾶ, ώς τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὑπερθύρου ἔσωθεν τοῦ Ναοῦ ἐπιγραφῆς.⁽²⁾ Εἰς τὰς τοιχογραφίας αὐτὰς, καὶ ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Ναοῦ, εἰς ζώνην ὀλοσώμων ἄγίων ἀνεγνώσαμεν μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἐπιγραφὴν «Ο Ἀγιος Ἰω(άννης) ὁ ἐκ Κονίτζης»,

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῆς ὄρμώμενοι, ἔγράψαμεν σχετικῶς, μὲ τὴν ἀπόφασιν ν' ἀποταθῶμεν πρὸς πάντας τοὺς δυναμένους ν' ἀσχοληθῶσι ὅπως δήποτε εἰδικώτερον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἵνα τοιουτορόπως καὶ σὺν τῷ χρόνῳ κατορθωθῆ καὶ καταστῇ γνωστὴ ἡ πραγματικὴ πατρὶς τοῦ ἄγνωστου εἰς ἡμᾶς ἄγιον τούτου Ἰωάννου καθότι ἐν τοῖς διαφόροις Συναξαρίοις ἐν οἷς προσετρέξαμεν, οὐδαμοῦ ἀπην-

(1) Ἐγκεχαραγμένη ἡ χρονολογία αὐτῇ ἐπὶ πλακός ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ κάτωθεν τοῦ Παντοκράτορος

(2) Ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου ἔσωθεν. «Ιστορήθη κ.τ.λ. Δι' ἐπιμελείας Χρυσάνθου Λαϊνᾶ Ἱερομονάχου 1864 Ιουλίου 18.

τήσαμεν Νεομάρτυρα Ἰωάννην ἐκ Κονίτσης καταγόμενον.

Δὲν κατελήξαμεν ὅμως εἰς τὴν ἀπόφασιν οὕτην, καθότι μετατεθέντες ἐκ τῆς Ἐνορίας Καβασίλλων εἰς τὴν τοῦ Πεκλαρίου τοιαύτην, παρετηρήσαμεν καὶ εἰς τὴν κατὰ τὸ 1875⁽³⁾ γενικῶς διὰ τοιχογραφιῶν ίστορηθεῖσαν Ἐκκλησίαν ἄγ. Γεωργίου ἐν τῇ Δυτικῇ πλευρᾷ τοῦ Ναοῦ καὶ εἰς ζώνην ἄγιων ἐν προτομῇ εἰς κυκλοτερῆ σχήματα ἐν μέσῳ κληματιᾶς, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἐκεῖ ἄγιος φέρων τὴν ἐπιγραφὴν «Ο ἄγιος Ἰω(άννης) ὁ ἐκ Κονίτζης».

Ἄλλαι εἰκόνες τοῦ ἄγίου ως εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν, εύρισκονται α) ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ ἄγ. Ἀποστόλων κὰτω Κονίτσης πλησίον τοῦ Ἀρχιερατικοῦ θρόνου, β) ἐν τῷ Τέμπλῳ τοῦ Παρεκκλησίου ἄγ. Νικολάου ἄνω Κονίτσης ἐπὶ τῆς εἰκόνος Προδρόμου κάτωθεν εἰς κυκλοτερῆ σχήματα δεξιὰ μὲν ὁ ἄγ. Γεώργιος ὁ ἐξ Ἰωαννίνων, ἀριστερὰ δὲ ὁ ἄγ. Ἰω(άννης) ὁ ἐκ Κονίτσης, καὶ γ') ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ ἄγ. Νικολάου τοῦ χωρίου Σταρίτσανη (νῦν Πουρνιά) 4.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν εὔρισκον καὶ ἐντελῶς ἀσχετον ως πρὸς τὴν καταγωγὴν τοῦ ἄγίου καὶ τὴν ὀλίγον ἔξωθεν τῆς πόλεως Κονίτσης τοποθεσίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Αἰγιάννης» χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ Ἱερὸν τι, ἐνῷ τούνατίον ὑψώνετο μέχρι πρὸ τινῶν ἐτῶν Τουρκικὸν Τέμενος κατεδαφισθὲν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνεγέρσεως τῆς Ἀναγνωστοπούλείου Σχολῆς. Υψοῦτο δὲ τοῦτο ἐκεῖ ποῦ πλησίον τοῦ θυρωρείου.

Καὶ ἡ τοποθεσία ὑπὸ τὸ ὄνομα «Αἰγιάννης» καὶ ἡ Ἰστορία, ἀλλὰ καὶ ἡ παράδοσις ἀκόμη, ἐνισχύουν τὸ γεγονός ὅτι τὸ Τουρκικὸν αὐτὸ Τέμενος εἶχεν ἐγερθῆ ἐπὶ θεμελίων Ἱεροῦ Ναοῦ ἄγιου Ἰωάννου. Η μόνη ὅμως ἀμφιβολία ἡ ὅποια μᾶς μένει, εἶναι ὅτι δὲν

(3) Ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου ἔσωθεν. «Ιστορήθη κ.τ.λ. 1875 Οκτωβρίου 6».

(4) Ἐπὶ τοιχογραφίας ἐπὶ τῆς Δυτ. πλευρᾶς τοῦ Γυναικωνίτου.

δύο ίκανοτάτους αύτοὺς Ἡπειρώτας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλους.

Ἡ Ἡπειρος μὲ τοὺς πολλοὺς κινδύνους, ἀπὸ τὴν ἀγρία Φύση της καὶ τὴν καθυστέρηση ἐκπολιτιστικῶν ἔργων, μὲ τὴ φτώχεια της ἀπὸ τὸ ὄρεινὸ καὶ ἄγονο ἔδαφός της, καὶ μὲ τοὺς πολλοὺς πολέμους στὸν τόπο της καὶ τὴν πολυτεκνία, εἶναι γεμάτη κόπους καὶ πόνους καὶ θρήνους καὶ δράματα οἰκογενειακὰ ἀπὸ χαμένους γιὰ πάντα καὶ ἀπὸ ταξιδεμένους καὶ χαμένους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ χαρὲς σὲ γιορτὲς καὶ πανηγύρια, ποὺ ἡ λαϊκὴ ψυχὴ τὰ κάνει ὅλα τραγούδια καὶ τὰ ψυχόπονα μοιρολόγια της ὁ χρόνος, ὅπως ἔκαμε τραγοῦδι τὸ μοιρολόγι τῆς Κωσταντήγενας γιὰ τὸ δρᾶμα τοῦ Νικολάκη στὸ Ντέρτι τῆς Κονίτσης καὶ μοῦ θυμίζει πάντα ὅταν τὸ ἀκούω νὰ τραγουδιέται τοὺς κάτωθι στίχους τοῦ GOETHE κατὰ μετάφραση τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἱατρικῆς Κ. Μέρμηγκα:

Στὴ Ζωὴ ὅ, τι κι' ἄν ζήσῃ,
εύτυχία ἢ δυστυχία,
Ποίημα θὰ καταντήσῃ.

Ἐτσι καὶ ὁ «Νικολάκης». Πόσα ἄλλα μοιρολόγια δὲν τραγουδιῶνται καὶ ἀλλοῦ καὶ στὴν Ἡπειρο, ὅπου ὅλες μοιρολογοῦν καὶ τὰ περισσότερα τραγούδια εἶναι ἀπὸ μοιρολόγια· καὶ τὰ περισσότερα μοιρολόγια εἶναι ἀριστουργήματα καὶ πλοῦτος ποὺ ἀξίζει νὰ συγκεντρωθῇ καὶ νὰ ἀξιοποιηθῇ ἀπὸ τοὺς λαογράφους μας.

Ἡ Ἡπειρώτισσα μοιρολογεῖ δράματα καὶ δραματικὰ, μόνη ἡ μὲ ἄλλες καὶ ὡς Κορυφαία· καὶ θυμίζει πρὸσωπα ἀρχαίας τραγωδίας· μοιρολογεῖ μὲ ποιητικὸ ρυθμὸ, μουσικότητα συνοχὴ καὶ ἔννοια ποὺ τὰ βοηθεῖ ἡ αἰσθηματική της φύση στὴν ἀγάπη καὶ στὸν πόνο, ἡ οἰκογενειακὴ της παράδοση καὶ κληρονομικότης καὶ ἡ δυνατὴ γύρω Φύση ποὺ γιγαντώνει ὅλα αὐτὰ, ὅπως καὶ στὴν Κωσταντήγενα ἀπὸ τὸ Λισκάτσι τῆς Κονίτσης, ὅταν πνί-

γειανάγειανάγειανάγειανάγειανάγεια

‘Ιερέως ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΠΑ·Ι·ΣΙΟΥ

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΕΚ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Γράφων ἐν Καβασίλλοις σχετικῶς περὶ τοῦ Νεομάρτυρος Ἰωάννου τοῦ ἐκ Κονίτσης, δὲν ἐπίστευον ποτὲ ὅτι ὑπῆρχε πολλαχοῦ ἡ εἰκὼν αὗτη τοῦ Νεομάρτυρος, ἀκόμη καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Κονίτσης. Καὶ ἔτι περισσότερον δὲν ἐπίστευον ὅτι ἐπὶ τόσα ἔτη οὐδενὸς τὸ ἐνδιαφέρον ἔκινησε ἐν τῷ δεξιῷ Προσκυνηταρίῳ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀγ. Νικολάου ἄνω Κονίτσης τρίμορφος εἰκὼν α) Νεομάρνυρος ἀγίου Γεωργίου τοῦ ἔξ Ιωαννίνων, β) ἀγίου Χρυσάνθου καὶ γ) Ἰωάννου τοῦ ἐκ Κονίτσης.

Ἄξιον ἀπορίας τυγχάνει καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν τε ιερωμένων καὶ λαϊκῶν Κονίτσης ἥγνόουν καθ' ὅλοκληρίαν τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀγίου τούτου. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ μακαρίᾳ τῇ λήξει Ἱερομονάχου Χρυσάνθου τοῦ Λαϊνᾶ οὕτινος δαπάναις ιστορήθη ἡ ἐν τῷ Προσκυνηταρίῳ τούτῳ εἰκὼν, οὐδεὶς ἔκινήθη εἰς τὸ παραμικρόν ὅπως ἀποδειχθῇ ἡ πραγματικὴ πατρὶς αὐτοῦ καὶ καταστῆ γνωστὸς ἐν τε τῇ πόλει καὶ τῇ Ἐπαρχίᾳ ὁ

χτηκε ἔτοιμος γαμπρὸς τὸ πρῶτο της παιδί.

1. Συλλογὴ καὶ δημοσίευσις εἰς τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικὰ» 1941, Τόμ. ΙΣΤ. σελ. 172-173. ‘Υπὸ τοῦ Ἡπειρώτου Παιδαγωγοῦ κ. Εύριπίδη Σούρλα.

2. ‘Ο Κωσταντῆς Χρήστου εἶχε πέντε γυνιούς: Τὸ Νικολάκη, τὸ Γιώργη τὸν Ἀδάμ τὸν Ἀποστόλη καὶ τὸν Ἀλέξη. Πολέμησε μὲ τὸ Σελιχτάρ Πόδα τοῦ Λισκοβικίου καὶ ισχυροῦ ἐπὶ Ἀλῆ Πασᾶ, γιὰ νὰ μὴ κάμη τσιφλίκι τὸ βουνά τοῦ Ασημοχωρίου. Πέθανε 110 ἔτῶν, Ἀρχοντας καὶ Ἀγωνιστὴς τοῦ Λισκατσίου. («Ἡπειρωτικὰ Χρονικὰ» Τόμ. 16, 1941)

3. Β. Κ. Χρήστου: Τὸ Λισκάτσι τῆς Κονίτσης καὶ ὁ Κωσταντῆς Χρήστου. ΑΟῆναι 1939.

οἰκίας Καμάνα καὶ οὐδὲν πλέον⁽⁸⁾.

Πάντως ὅμως ὅπως καὶ ἀνωτέρω ἀναφέρωμεν ἡ ὑπόθεσις χρήζει μελέτης παρ' εἰδικῶν πρὸς τὰ τοιαῦτα, καθὼς ἐπίσης χρήζουσι μελέτης καὶ διάφορα ἄλλα μνημεῖα τῆς Κονίτσης τὰ ὅποια μένουν ἀνεξερεύνητα, ἐν ἐκ τῶν ὅτοίων εἶναι καὶ τὸ Παρεκκλήσιον «Κοίμησις Θεοτόκου» (Κόκκινη Παναγιὰ)⁽⁹⁾ εύρισκόμενον εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ Κονίτσης-Καβασίλλων μὲ τὰς Βυζαντινὰς τοιχογραφίας του αἱ ὅποιαι δυστυχῶς μόνον εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν ἐντός τοῦ 'Ιεροῦ Βήματος σώζωνται ὡς καὶ εἰς τὴν Πλατυτέραν μὲ τοὺς ὅλωσώμους Προφήτας γύρωθεν κ.τ.λ. ίστορηθὲν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 15ου αἰῶνος⁽¹⁰⁾.

Αὐτὰ ἐν ὀλίγοις περὶ τοῦ ἀγίου τούτου Νεομάρτυρος, καὶ τῶν διαφόρων αὐτοῦ εἰκόνων, ἐπιγραφῶν, καὶ ἐνθυμήσεων.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ περαίνομεν τὴν παροῦσαν, καὶ ἀφ' οὗ πρῶτον ζητήσωμεν συγγνώμην ἀπό τοὺς φίλους Κονιτσιώτας διὰ τὴν παράτολμον ἐν πολλοῖς ἀνάμιξίν μας εἰς τὰ καθαρῶς τοπικά των ζητήματα, παρακαλοῦμεν θερμῶς τοὺς κ.κ. ἀναγνώστας ὅπως κρίνωσιν ἡμᾶς μὲ ἐπιείκειαν, διὰ τὰς ἐν τῇ παρούσῃ παρουσιαζομένας ἀτελείας, λαμβάνοντες πρὸς τοῦτο ὑπ' ὅψιν τὸν κύκλον εἰς ὃν διαβιοῦμεν, καὶ τὰ πενιχρὰ μέσα τὰ ὅποια διαθέτομεν.

'Ἐν τέλει δὲ εὐχόμεθα ὅπως ὁ Νεο-

(8) "Ολα αὐτὰ ἐκ στόματος τοῦ ἐν ἥλικίᾳ σήμερον 75 ἐτῶν 'Ιωάννου Μπούνα (Γκαλαπατσιάρη ὁ ὅποιος ἐπὶ 15 ὀλόκληρα ἔτη διετέλεσεν προστατεύμενος εύτως εἰπεῖν τοῦ ἀειμνήστου 'Ιερομονάχου Χρυσάνθου Λαϊνά παρ' οὐ καὶ τὰ ἀνωτέρω γνωρίζει.

(9) 'Ονομάζεται οὕτω, ἐκ τοῦ δτι αἱ δύο πλευραὶ εἶναι ἐκτισμέναι διὰ κεράμων. 'Ἐν τῷ μέσῳ φέρει ζώνην ὁδοντωτήν πάλιν διὰ κεράμων, καὶ τὸ 'Ιερόν αὐτῆς παρουσιάζει ἔξωθεν ἴδιόρυθμον τεχνοτροπίαν.

(10) Αἱ ἐπὶ τοῦ τέμπλου εἰκόνες αἱ ὅποιαι ἀτέχνως πῶς ἐπεδιωρθώθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1887, ἔφερον ἀρχικῶς φαίνεται, τὴν χρονολογίαν 1410, τὴν ὅποιαν ἀνέγραψεν ἐκ νέου ὁ ἄλλοιώσας ταύτας ἀγιογράφος.

ΤΑ ΓΡΑΦΙΚΑ ΕΞΩΚΚΛΗΣΙΑ

ΤΗΣ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

‘Υπὸ ΕΥΡΙΠ. ΣΟΥΡΛΑ

‘Ω ! Σεῖς τῆς Γενέθλιας Γῆς Μου,
‘Ιερὰ σκηνώματα !
Κλίνω εὐλαβικὰ τὸ γόνυ μου καὶ στὴ
θύμησή Σας !

ΣΟΥΡΛΑΣ

I

Τὰ γραφικὰ ἔξωκλήσια τῆς Γενέθλιας Γῆς μου !

Τὰ κατονομάζω :

"Αἱ—Μηνᾶς,
"Αἱ—Δημήτρης,
"Αἱ—Χαράλαμπος,
"Αἱ—Τριάδα !
"Αἱ—Λιαῖς !
"Αἱ—Θανάσης !
·Ανάληψις,
Χριστοφόρος,
"Αγιοι Ἀπόστολοι !

Δὲν κατονομάζω τὴν Παναγία, γιατὶ¹¹ Αὐτῆς ἡ ίστορία καὶ τὰ θαύματα εἶναι

μάρτυς οὗτος ἄγιος 'Ιωάννης σύν τῷ χρόνῳ λάβη καὶ τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν τόσον ἐν τῇ καθόλον 'Εκκλησίᾳ, ὅσον καὶ ἐν τῇ 'Επαρχίᾳ Κονίτσης.

Καταχωροῦντες κατωτέρω τὸ τοῦ ἀγίου Μαρτύριον λέγομεν ὅτι· τοῦτο συνετάχθη μεταξύ τῶν ἄλλων εἰς τὴν Α' ἐν Βενετίᾳ ἔκδοσιν τοῦ 1819, ἦτοι πέντε ἔτη μετὰ τὴν ἀθλησιν τοῦ ἀγίου 'Εκ τῆς πρώτης αὐτῆς ἐκδόσεως παρέλαβεν ὃσα ἔγραψεν ὁ κατὰ τὸ ἔτος 1868 ἐν Ζακύνθῳ ἐκδώσας τὸν «Συναξαριστὴν τοῦ Νικοδήμου τοῦ 'Αγιορείτου» τὸ τρίτον, Σέργιος Ραφτάνης 'Ηπειρώτης, καθὼς καὶ ὁ κατὰ τὸ ἔτος 1873 ἐκδώσας τὸ δεύτερον ἔγκρισει τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου «Νέον Λειμωνάριον» Νικόλ. Ρουσόπουλος.

Τὰ περὶ τοῦ 'Αγίου ἐν τῷ Νέῳ Λειμωναρίῳ, ἔχουσιν ὡς ἀκολούθως ἐμφοίνηται. ("Ἐπεται συνέχεια")

γνωρίζομεν ἐπ' ὀνόματι τίνος ἄγίου
Ἰωάννου ἐτιμᾶτο ὁ Ἱερὸς ἐκεῖνος
Ναὸς. (5)

Ἐξ ὅλων αὐτῶν ἐκρίναμε καλὸν νὰ προστρέξωμεν ἐν Κονίτσῃ εἰς πολλοὺς, διὰ νὰ δυνηθῶμεν καὶ ἀρυσθῶμεν πληροφορίας σχετικὰς περὶ τοῦ Νεομάρτυρος καὶ τῆς τοποθεσίας «Ἀϊγιάννης» καὶ πάντες ὑπέδειξαν εἰς ἡμᾶς ὅπως ἀποταθῶμεν εἰς τὸν γηραιὸν Διδάσκαλον Νικόλαον Παπακώσταν, καὶ αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὅποιος μᾶς ὑπέδειξεν τὴν ἐν τῷ δεξιῷ Προσκυνηταρίῳ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ ἄγ. Νικολάου Κονίτσης εἰκόνα τῶν ἄγίων α') Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, β) ἄγίου Χρυσάνθου, καὶ γ) ἄγίου Ἰωάννου τοῦ ἐκ Κονίτσης, φέρουσαν κάτωθεν μὲν Κεφαλαίοις Γράμμασιν τὴν ἐπιγραφὴν «Δι' ἔξοδων ἐλαχίστου Ἱερομονάχου Χρυσάνθου Λαενᾶ ἐκ Κωμοπόλεως Κονίτζης 1849 Νοεμβρίου 10», ἀκριβῶς δὲ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἄγίου Ἰωάννου μικροῖς γράμμασιν: «ὅρα τὸν Συναξαριστὴν Νικοδήμου Σεπτεμβρίου 23».

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης μᾶς ἤνοιχθη ἄλλη ὁδὸς ὅπως εὔρωμεν τὸ βιβλίον «Ο Συναξαριστὴς τοῦ Νικοδήμου». Κατόπιν δὲ πολλῶν ἐπρομηθεύθημεν τὸ βιβλίον αὐτὸν ἐπιγραφόμενον «Συναξαριστὴς Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου» 6 καὶ τῷ ὅντι εἰς τὰς 23 τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου εύρισκομεν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ἔξης: «Ο Ἀγιος Νεομάρτυρος Ἰωάννης ὁ ἐκ Κονίτζης», φέρον καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. (3) ὑποσημείωσιν=τὸ μαρτυρολόγιον αὐτοῦ

(5) Τὴν τοποθεσίαν αὐτὴν μὲ τὸ ὄνομα «Ἀϊγιάννης» δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν μὲ τὴν ἄλλην παράδοσιν περὶ τῆς εἰκόνος τοῦ Ἀϊγιάννη εἰς τὸ ἄλλο Τουρκικὸν Τέμενος (τζαμὶ) κάτω Κονίτσης τὴν ὅποιαν, διὰ νὰ στερεωθῇ ἡ οἰκοδομὴ, ἔκτισαν αὐτὴν εἰς τὸν τοῖχον.

(6) Γ. ἐκδόσεως, ὑπὸ Σεργίου Ραφτάνη Ἡπειρώτου. Τόμος Α' ἐν Ζακύνθῳ ἐκ τοῦ Τυπογραφείου ὁ Παρνασσὸς Διευθυνομένου ὑπὸ Ν.Ι. Ταρσοπούλου ΑΩΣΗ 1868.

ὅρα εἰς τὸ Νέον Λειμωνάριον (7).

Προμηθευθέντες δὲ ἐσχάτως καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο, εὔρωμεν πράγματι εἰς τὸν μῆνα Σεπτέμβριον καὶ εἰς σελίδα 331 τὸ Μαρτύριον τοῦ ἄγίου ἐνδόξου Νεομάρτυρος Ἰωάννου τοῦ ἐκ Κονίτζης τὸ ὅποιον συνέγραψεν ὁ Ἐλλογιμώτατος Γεώργιος Ἀναγνώστης Ἰατρίδης ὁ ἐκ Καρπενησίου, καὶ τὸ ὅποιον παραθέτομεν ἐν τῷ τέλει τῆς παρούσης ἐν πιστῇ ἀντιγραφῇ, ἐπαφιέμενοι διὰ τὰ περαιτέρω εἰς τοὺς εἰδικώτερον περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένους.

Ἡ παράδοσις ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐλάχιστα ἔχει νὰ ἀναφέρῃ περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ ἄγίου. Τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὴν τοποθεσίαν «Ἀϊγιάννης» εἰς τὴν ὅποιαν πράγματι ὑπῆρχε Ναὸς καὶ πέριξ αὐτοῦ συνοικία ὑπὸ τὸ ὄνομα Μπέρκου. Ἐκεῖ δὲ ἐνθα σήμερον ὁ ὑδρόμυλος Μπεκιάρη, ὑπῆρχε μικροτέρα συνοικία ὑπὸ τὸ ὄνομα Τσιφλικόπουλον οἱ κάτοικοι τῶν ὅποιων μετώκησαν σὺν τῷ χρόνῳ ἄλλοι μὲν εἰς τὴν ἀπέναντι συνοικίαν τῆς πόλεως ἄλλοι δὲ ἐταξίδευσαν εἰς Ρωσίαν ἐνθα καὶ ἀνεδείχθησαν ἐπὶ πλούτῳ καὶ φιλοπατρίᾳ πολλοί.

Ἡ μετώκησις αὕτη τῶν κατοίκων καὶ τῶν δύο συνοικιῶν ἥρχισε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπὸ τῆς μετατροπῆς τοῦ Ναοῦ εἰς Τουρκικὸν Τέμενος ἐποχῆς.

Ἐπίσης περὶ τοῦ Νεομάρτυρος ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι κατήγετο ἐκ Κονίτσης, καὶ ὅτι ἡ οἰκία του εἶναι ἐκεῖ ὅπου σήμερον κατοικεῖ ὁ κ. Θωμᾶς Σανοβίτης κάτωθεν ἀκριβῶς τῆς

(7) Νέον Λειμωνάριον περιέχον Μαρτύρια Παλαιὰ τε καὶ Νέα συλλεχθέντα παρὰ τοῦ ἀοιδ. Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Μακαρίου Νοταρᾶ οἰς προσετέθησαν κ.τ.λ ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ Παρίου πρὸς τούτοις καὶ ἀσματικαὶ ἀκολουθίαι ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Χίου πρῶτον τύποις ἐκδοθὲν ἐν Βενετίᾳ τὸ 1819 νῦν δὲ τὸ δεύτερον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ Νικ. Ρουσοπούλου ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου 1873.

Τὴν Βούρμπιανην νοτιώτερον.
Εἶναι ἔνας χῶρος ποὺ συνδυάζει:

Τὸ ἀγνᾶντι,
Τὴν ἀπλοχωριά,
τὴν ἡρεμη μεγαλοπρέπεια.

Εἶναι ἔνας χῶρος ὅπου σὲ λυτρώνει ἀπὸ πνιγηρὰ συναισθήματα, ἔνας χῶρος ὅπου ἀναπνέει τις ἐλεύθερα, ἔνας χῶρος ὅπου μέσα στὸ διάβα τοῦ χρόνου γνώρισε μονάχα τρόπαια ποὺ ταίριαζαν στὸν Τροπαιοφόρον αὐτὸν "Αγιον ποὺ φιλοξενεῖ, ἔνας χῶρος τέλος ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἀποκληθῇ ὡς Πατριδογνωστικὸν παρατηρητήριον γιατὶ σὲ βοηθᾷει νὰ σχηματήσεις ἔννοιες γεωγραφικὲς γιὰ ὅλη τὴν τριγύρω περιοχήν.

Γι' αὐτὸ παληότερα δάσκαλοι καὶ δασκάλες ἔβγαιναν συχνὰ ἐκδρομὲς μὲ τὰ παιδιὰ καὶ τὰ κορίτσια τοῦ σχολείου καὶ συμπλήρωναν ἐκ τοῦ φυσικοῦ βασικὲς γεωγραφικὲς ἔννοιες.

V

'Αἰ - Λιᾶς—'Αἰ - Τριάδα !

Δυὸ γραφικὰ ἔξωκκλήσια στοὺς πιὸ ύψηλότερους γηλόφους ποὺ περιζώνουν τὸ χωριό.

"Οχι σὲ μεγάλη ἀπόσταση τὸ ἔνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Μοιάζουνε σὰν δυό λόγχες ποὺ λογχίζουν τὸν οὐρανὸν καὶ συμβολίζουν τὴν εύσεβῆ ἀνάταση τῆς ψυχῆς, ποὺ τείνει νὰ ἐνωθῇ μὲ τὸ 'Απειρον.

Μοιάζουνε σὰν δυὸ ύπερύψηλους Πύργους, ποὺ αἰωροῦνται μεταξὺ Οὐρανοῦ καὶ Γῆς.

Οἱ Παποῦδες μας - μὲ τὴν ἔμφυτη σοφία τους - ποτὲ δὲν ἀπατηθήκανε ὅταν ἐπρόκειτο νὰ δώσουν ὀνομασίες ποὺ ταίριαζαν στοὺς ρόλους τῶν Αγίων.

Καὶ ἐπὶ οὐ προκειμένου εἰδικώτερα: 'Η Τριαδικὴ Θεότης καὶ ὁ Προφήτης 'Ηλίας μὲ τὸ ἄρμα του ποὺ ἀνέρχεται στοὺς Οὐρανούς, ταίριαζαν σὲ χώρους ποὺ λογχίζουνε τὸν Οὐρανὸν καὶ δημιουργοῦν τὴν ψευδαίσθησιν τῆς ἐνώσεως μας μὲ τὸ 'Απειρον.

Καὶ καθὼς κατέρχεται τις ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν γηλόφων, ὅπου τὰ ὡς ἄνω δυὸ ἔξωκκλήσια, προβάλλει στὸ μαχαλᾶ τῶν Περονάδων - γιὰ τοὺς ὅποιους εἶναι καὶ ὁ Προστάτης "Αγιος, τὸ ἔξωκκλῆσι τοῦ 'Αι - Θανάση.

Εἶναι ἔνας χῶρος ὅπου στὰ παληὰ χρὸνια αἱ Μπάμπες τοῦ Χωριοῦ διασίδιαζαν τὸ δίμητο γιὰ τὶς φλοκάτες καὶ τὲς τσιποῦνες τὲς νυφιάτικες.

Εἶναι ὁ χῶρος ποὺ περιβάλλεται ἀπὸ μιὰ κουφάλα ἐνὸς ύπερύψηλου πλατάνου, μιὰ κουφάλα στὸν κενὸν κορμὸν τῆς ὅποιας μπορεῖ νὰ χωρέσει ὄλοκληρος ἄνθρωπος.

Εἶναι ὁ χῶρος τέλος ἐκεῖνος εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ὅποίου βρίσκονται τὰ παληὰ δείγματα ξυλογλυπτικῆς προβεβλημένα σὲ παράθυρα καὶ στὰ ταβάνια τῶν σπιτιῶν ίδιως στὸ σπίτι τοῦ 'Αλέξη Γκαπέτη καὶ τοῦ Γιάννη Κότα.

'Απὸ τὴν ράχη τοῦ 'Αι - Θανάση ἀγκαλιάζει τὸ βλέμμα μας τὸ ἐκκλησάκι τοῦ Χριστοφόρου σὲ ἀνηφορικὸ γήλοφο ποὺ ὁδηγεῖ πρὸς τὴν Παναγία καὶ λίγο παρακάτω πρὸς τὴν ποταμιὰ προβάλλει τὸ ἔξωκκλῆσι τῶν 'Αγίων 'Αποστόλων, ἐνῷ τὸ ἐκκλησάκι τῆς 'Αναλήψεως ἀντιπροσωπεύει μὲ τὴν θέση πού εἶναι χτισμένο τὸ ὁρόσημο τρόπον τινὰ τῆς παληᾶς καὶ τῆς καινούργιας τοποθεσίας τοῦ χωριοῦ.

Τὰ δυὸ δηλαδὴ αὐτὰ γραφικὰ ἔξωκκλήσια - τοῦ Χριστοφόρου καὶ τῶν 'Αγίων 'Αποστόλων, ποὺ ύπερκεινται τῆς περιοχῆς τῆς Γκάλινας καὶ μοιάζουν σὰν ἄγρυπνοι φύλακες τυχὸν βεβήλων ἐπιδρομέων κατὰ τοῦ χωριοῦ, συμβολίζουν καὶ τὰ δυό τους τὸν χωρὸν ὅστις προφυλάσσει τὸ μυστικὸν τοπεῖον τῆς Παναγίας τὸ ὅποιον θυμίζει - οὔτε πολὺ οὔτε λίγο - χῶρον παναρχαίου Μαντείου.

VI

'Ετελειώσαμε . . .

Τὰ ὡς ἄνω Ἱερὰ σκηνώματα τῆς Γενέθλιας Γῆς μου, εἴμεθα βέβαιοι πῶς

δεμένη μὲ τὴν Προϊστορία τῆς Γενέθλιας Γῆς μου !

Τὸ καθένα ὅμως ἀπὸ τὰ παραπάνω γραφικὰ ἔξωκκλήσια ἔχει τὴν ξεχωριστή του ίστορία, τὸ καθένα ἀπὸ αὐτὰ ἐγκλείει τὴν ξεχωριστή του γοητεία.

II

‘Ο “Αī—Μηνᾶς εἶναι δεμένος σὰν ὄρόσημο γύρω ἀπὸ τὸ ξεπροβόδημα.

‘Η περιοχή του εἶναι σπαρμένη :

’Απὸ δάκρυα,
’Απὸ ἐκμυστηρεύσεις,
’Απὸ ἑλπίδες,
’Απὸ ἀγωνίες,

’Απὸ εὔχες Μανάδων, Πατεράδων καὶ συγγενῶν ποὺ προέπεμπαν τοὺς δικούς τους γιὰ τὴν ἕρημη τὴν ξενητειά, ποὺ στὰ παληότερα χρόνια τῶν παπούδων μας θεωρούντανε ὡς τόπος ὑπερποντίου ταξειδίου ἀκόμη καὶ τὰ Γιάννινα.

Τὸ γραφικὸ ὅμως αὐτὸ ἔξωκκλήσι τοῦ “Αī—Μηνᾶ δὲν ἦταν στὰ παληὰ χρόνια μονάχα ὁ κατ’ ἔξοχήν τὸπος τοῦ ἀποχωρισμοῦ, ἀλλ’ ἦταν καὶ τὸ ἀγνάντι, ἀπ’ ὅπου ἐπεσήμαιναν τὸν γυρισμὸ τοῦ ταξιδεμένου, μόλις θὰ πρόβαλε οὗτος καβαλάρης στὸ Κόνισμα τοῦ “Αī — Γιάννη, καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ τοῦ αχολειοῦ θάπερναν τά σχαρίκια στὴν χαροκαμένη Μάνα καὶ στὴν ‘Ομηρικὴ Πηγελόπη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὴν γυναικα δηλαδὴ ποὺ περίμενε τὸν γυρισμὸ τοῦ καλοῦ της ἀκόμη καὶ ὑστερα ἀπὸ τριάντα πολλὲς φορὲς χρόνια ταξιδεμοῦ.

Μὲ τὲς ἐπιζήσεις αὐτὲς εἶναι συνδεδεμένος ὁ χῶρος τοῦ ιεροῦ αὐτοῦ σκηνώματος τῆς Γενέθλιας Γῆς μου - τοῦ ‘Αī — Μηνᾶ - ποὺ ἀνακαινίστηκε μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου ἀπὸ τοὺς Πωγωναίους, γιὰ τοὺς ὅποίους ἦταν καὶ εἶναι ὁ “Αγιος τοῦ μαχαλᾶ τους.

“Αī — Χαράλαμπος - “Αī — Δημήτρης - ‘Αī — Λιᾶς - ‘Αī — Τριάδα - Χριστοφόρος - “Αγιοι ‘Απόστολοι.

“Εξ ἔξωκκλήσια χτίσμένα σὲ γηλόφους ποὺ περιζώνουν ὅλα τὰ σημεῖα

τῆς Γενέθλιας Γῆς μου καὶ μοιάζουν ὅλα τους σὰν τοὺς ‘Ιππότες ἐκείνους τοῦ Μεσαίωνος, ποὺ καβαλάρηδες καὶ ἀρματωμένοι διεξήγαγον ἀγῶνας γιὰ νὰ ἀποκρούσουν ἔχθρικὲς ἐπιδρομές.

III

Τὸ καθένα ὅμως ἀπὸ δαῦτα προβάλλει μὲ τὴν ξεχωριστή του γοητεία:

‘Αī — Χαράλαμπος !

Χτισμένο τὸ ἔκκλησάκι αὐτὸ στὴν κορρυφὴ κάποιου λοφίσκου, ἀπ’ ὅπου ἀγναντεύει τις τὴν συμβολὴν τῶν ποταμιῶν ποὺ κατέρχονται ἀπὸ τὴς κορυφογραμμὲς τοῦ Γράμμου καὶ ἀνταμώνουν μὲ τὸν θρυλικὸ Σαραντάπορο στὴ θέση: «Κλειδί».

Ο λοφίσκος αὐτὸς μὲ τὴν γραφικότητα τοῦ τοπίου εἶναι ἔνας χῶρος ποὺ συνδυάζει τὸ ρωμαντικὸν καὶ τὸ μεγαλοπρεπῶς ἄγριον, εἶναι ἔνας χῶρος ποὺ ἀθελα προσκαλεῖ:

Σὲ ἀπομόνωση,
Σὲ ἀνάταση,
Σὲ ἔκσταση,
Σὲ προσευχὴ,
Σὲ λατρεία τῆς Θεότητος.

Μπορεῖ νὰ αἰσθάνεσαι πῶς ἔχεις πλαΐ σου τὸν ἔδιο τὸν Θεόν, καθὼς προσεύχεσαι στὸν ὑποβλητικὸν αὐτὸν μικρὸν χῶρον ὅπου εἶναι χτισμένο τὸ ἔκκλησάκι.

IV

‘Αī — Δημήτρης !

Χτισμένο τὸ γραφικό αὐτὸ ἔκκλησάκι μὲ τὸ χαγιάτι καὶ τὶς παμπάλαιες εἰκόνες του πρὸς τὸ δρόμο ποὺ δηγεῖ πρὸ τὴν Ζερνοβόταν, εἶναι φροντισμένον ἀπὸ τοὺς Φροντζάδες, γιὰ τοὺς ὅποίους εἶναι καὶ ὁ Προστάτης τους “Αγιος

‘Απὸ τὴ θέση αὐτὴ τὴ γραφικὴ μπορεῖ τις νὰ ἀτενίσει ὅλα τὰ εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Μπάντρας εύρισκόμενα χωριὰ τῆς ‘Επαρχίας:

Τὸ Λισκάτσι,
Τὸ Τούρνοβο,
Τοὺς Χιονιάδες, καὶ

τὴν προφορὰ πώς ήταν Ἀρβανίτης—ό
Μιχάλης.

— Καὶ ποιὸς εἶναι ὁ ἀφεντιτός σου;
ρωτάει ἀρβανίτικα τώρα κι' ὁ Ἀντέμ
ἐφέντης.

— Ὁ Δεσπότης,

— Καλά, αὐτὸ δὲ μ' ἐνδιαφέρει, ἀλ-
λὰ ξέρεις ὅτι οἱ ραγιᾶδες δὲν πρέπει
νάχουν ἄρματα;

— Στὴ θέσι ποῦ κατέχω ἐγὼ πρέπει
νὰ τάχω τάρματα. Μοῦ τάχει δοσμένα
ὁ ἀφεντικός μου, καὶ κανεὶς ως τὰ τώ-
ρα δὲν μούκανε τὴν παρατήρηση.

— Νὰ ποῦ σοῦ τὴν κάνω ἐγώ, καὶ
σε διατάξω νὰ μοῦ τὰ παραδώσης ἀμέ-
σως, ἔκανε μὲ ἄγρια φωνὴ τώρα ὁ Ἀν-
τέμ ἐφέντης.

— Καὶ ποιὸς εἶσαι σύ; Ἐσύ δὲν εί-
σαι ζαμπίτης τοῦ τζιαντερμᾶ (ἄξ)κὸς
χωροφυλακῆς) δὲν ἔχεις καμιά θέση
γιὰ τέτοιες δουλειές.

— Εἶμαι Ζαρπίτης τοῦ Σουλτάνου,
καὶ ἀπόγονος τρανῆς γενιᾶς, καὶ σὲ
διατάξω νὰ μοῦ τὰ παραδώσης ἀμέσως
βρωμογκιαούρη.

— Ἀφησέ με νὰ πάω στὴ δουλειὰ
μου, ἀπάντησε μὲ ἥρεμη καὶ σταθερὴ
φωνὴ δίνοντας τόπο στὴν δργὴ ὁ Για-
σιαξῆς, κι' ἔκανε νὰ προχωρήσῃ.

‘Ο Τοῦρκος τοῦ ἔφραξε τὸ δρόμο.

— Δὲν ἔχεις νὰ πᾶς πουθενὰ ἀν δὲν
παραδώσης τ' ἄρματα, ἔκανε ἐπιταχτι-
κά, κι' ἀπλωσε νὰ πιάσῃ τὴ λαβὴ τοῦ
περιστρόφου ποῦ προεξεῖχε ἀπὸ τὸ σι-
λάχι τοῦ Μιχάλη.

‘Αλλὰ δὲν πρόλαβε οὔτε κᾶν νὰ τὴν
ἀγγίξῃ. Γρήγορος σὰν ἀστραπὴ ὁ ἄλ-
λος δπισθοχώρησε μ' ἔνα πήδημα, κι'
ἔπιασε διδίος τὴ λαβὴ τοῦ δπλου του.

— Εἶσαι Ἀρβανίτης, εἶπε ἀπευθυνό-
μενος πρὸς τὸν ἀντίπαλό του, καὶ πρέ-
πει νὰ τὸ ξέρης πώς τά παλληκάρια
δὲν παραδίνουν ποτέ τους τ' ἄρματα.

Τὸ βλέμμα τοῦ ώραίου παλληκαριοῦ
εἶχε σποτεινιάσει, τά καλλίγραμμα φρύ-
δια του συσπάστηκαν, καὶ τὸ ἀγγελικό
του πρόσωπο εἶχε ἀγριέψει.

Κοντοστάθηκε δι θρασύδειλος Τουρ-
καλβανός, καὶ γυρίζοντας πρὸς τοὺς

συντρόφους του πού δὲν εἶχαν μιλήσει
ώς τότε.

— Ἀκοῦτε! δὲν τὰ παραδίνει ὁ βρω-
μογκιαούρης τὰ δπλα, τοὺς εἶπε Τουρ-
κικά.

— Νά τὸν ἀφοπλίσωμε, ἀπάντησαν
ἐκεῖνοι κι' ἑτοιμάστηκαν νά δρμήσουν
ἐναντίον του.

— Θά μᾶς πυροβολήσῃ, εἶναι ἄπι-
στο σκυλί, ἔκαμε ὁ Ἀντέμ ἐφέντης.

“Ενα σωρὸ περίεργοι εἶχαν σταματή-
σει τριγύρω, καὶ κοιτοῦσαν ἄφωνοι τὴ
σκηνή. Ἀκόμα καὶ οἱ θαμῶνες τοῦ κα-
φενὲ τοῦ Νταλήμπεη ποὺ στεγαζόταν
στὴν αἴθουσα τοῦ σημερινοῦ Εἰρηνο-
δικείου, παρατῶντας τοὺς καφέδες, τὶς
κολτσίνες καὶ τοὺς ναργιλέδες των,
εἶχαν βγῆ ἄλλοι στά παράθυρα, ἄλλοι
στὴ θύρα, κι' ἄλλοι στά σκαλιά, καὶ
κοιτοῦσαν περίεργοι νά ίδοῦν τὶ θ' ἀ-
πογίνη.

— Δὲν θά πυροβολήσῃ, φοβᾶται νά
τα βάλη μὲ ἀξιωματικοὺς τοῦ Σουλτά-
νου, εἶπε ὁ Ναΐμ ἐφέντης, καὶ δοκίμα-
σε νά τραβήξῃ τὸ πιστόλι του γιὰ νά
τόν φοβερίσῃ.

Δὲν πρόλαβε ὅμως νά ἀποτελειώσῃ
τὴ χειρονομία του, γιατὶ μιὰ βροντερὴ
φωνὴ ἀκούστηκε ἀπάνω ἀπὸ τὴν πόρτα
τοῦ καφφενειού.

— Ψηλά τὰ χέρια σας! “Οποιος πει-
ράξῃ τὸ Μιχάλη τὸν ἔφαγα.

Καὶ ἔνας γεροδεμένος ἄντρας ως σα-
ράντα χρονῶν ἐμφανίστηκε κρατῶντας
προτεταμένο τὸ μαρτίνι του.

Οἱ τρεῖς ζαμπίτηδες τάχασαν, ἐνῶ
ἔνα χαμόγελο χαρᾶς κι' εὐγνωμοσύνης
μαζὶ ζωγραφιζόταν στὰ χείλη τοῦ Μι-
χάλη, καὶ μιὰ κραυγὴ ἐπιδοκιμασίας
ξέφευγε ἀπὸ τὰ στήθη τῶν παρισταμέ-
νων Κονιτσιωτῶν, Χριστιανῶν καὶ
Μουσουλμάνων.

— Ποιὸς εἶν' αὐτός, ρώτησε ψυθι-
ριστὰ ὁ Ἀντέμ ἐφέντης τὸν Ναΐμ ἐνῶ
σήκωνε δισταχτικὰ τὰ χέρια του.

— ‘Ο Νουρεδίν Βέης ὁ γυιὸς τοῦ
Δημάρχου Νταλήπ Βέη.

— Ο διάβολος τὸν ἔβγαλε ἐδῶ;

— “Οχι, εἶναι ίδιοκτήτης τοῦ καφ-

Τὰ ἄρματα τοῦ Γιασιαξῆ Μιχάλη

(Παληὲς Κονιτσιώτικες ιστορίες)

Στολισμένος μὲ τὴν ὀλόλευκη πολύπτυχη φουστανέλλα του, μὲ τὲς σφιχτοτεζαρισμένες χιονάτες κάλτσες καὶ τὲς μεταξωτὲς ὀλόμαυρες καλτσοδέτες του, μὲ τὰ τελιατινένια παχύφουντα τσαρούχια, καὶ μὲ τὰ χρυσοκέντητα γελέκια καὶ πεσιλιά του, μὲ τὸ φαρδομάνικο μεταξωκέντητο πουκάμισο, καὶ μέ τὸ στῆθος του γεμᾶτο ἀργυρὰ τσιαπράζια ποῦ λαμποκοπούσαν, γεμάτος λεβεντιὰ καὶ χάρι κατηφόριζε γιὰ τὸ παζàρι (ἀγορὰ) τῆς Κόνιτσας ὁ Μιχάλης ὁ Γιασιαξῆς (εἰδικὸς σωματοφύλακας καὶ Καβάσης) τοῦ Δεσπότη Κωσταντίνου τοῦ Ἀράπογλου.

Τὸ φέσι του μὲ τὴν πλούσια μεταξωτὴ φούντα, τόχε βαλμένο στραβά—πρᾶγμα ἐντελῶς ἀσυνήθιστο γιὰ ραγιᾶδες στὴν ἐποχὴ ἐκείνη—καὶ στὸν ὥμο του εἶχε κρεμασμένον ἔναν κοντὸ γκρὰ μέ κίτρινα παφίλια. Ἀπὸ τὶς πτυχὲς τοῦ ὅμορφοκεντισμένου σιλαχιοῦ του πρόβαιναν οἱ λαβές, μιᾶς ἀσημοστολισμένης κάμας δίκοπης, κι' ἐνὸς Μαυροβουνιώτικου ἔξασφαιρου πιστολιοῦ. Ἡταν λεβέντης ἄνδρας ὁ Μιχάλης, πολὺ ὅμορφος, καὶ νέος ως τριάντα χρονῶν. Τέλειος Ἀπόλλωνας μὲ τὴν

προβάλλουν στὴν θύμηση τῶν ἀπανταχοῦ τῆς Γῆς εύρισκομένων Πυρσογιανιτῶν — μὲ τὰς ἐπιζήσεις ίδιως τῆς μαγικῆς περιόδου τῆς παιδικῆς των ἡλικίας — σὰν εὐλαβικὰ ἀπολυτρωτικὰ δράματα, ἀναμεμιγμένα μὲ τὴν ὅμιχλην τῶν δακρύων των, μέσα στῆς ψυχῆς των τὸ ἀργοβύθισμα.

Εύριπίδης Σούρλας
παιδαγωγὸς

περιβολὴ τοῦ Ἀρη. Τὰ καλογραμμένα φρύδια του, τὸ ὀλόμαυρο τσιγκελωτὸ μουστάκι, καὶ ἡ περήφανη καὶ λιγερὴ κορμοστασιά του, ἔκαμναν, ὅχι μόνον τὲς χριστιανὲς Κονιτσιώτισσες, ἀλλὰ κι' αὐτὲς τὲς πανέμορφες χανούμισσες, ν' ἀναστενάζουν πίσω ἀπὸ τὰ πυκνὰ καφάσια τῶν παραθυριῶν τους στὸ πέρασμά του.

Ἐξαφνα, καθὼς περνοῦσε ἔξω ἀπὸ τὸ χάνι τοῦ Νταλῆ Μπέη τοῦ Δημάρχου, ἐκεῖ ποῦ εἶναι σήμερα τὸ εἰρηνοδικεῖο, νᾶσου τρεῖς νεαροὶ Τούρκοι ζαμπίτηδες (ἀξιωματικοὶ) τοῦ ταχτικοῦ στρατοῦ ἀνηφόριζαν ἀπὸ τὸ Παλιοχώρη δηλαδὴ ἀπὸ τὸ φαρμακεῖο τοῦ Ρούση πρὸς ἀπάνω, Ἡταν ὁ Ναΐμ ἐφέντης, ὁ Ἀντὲμ ἐφένδης καὶ ὁ Μουρτεζᾶ ἐφένδης καὶ οἱ τρεῖς μουλιαζίμηδες, δηλαδὴ ἀνθυπολοχαγοί. Οἱ δυὸ τελευταῖοι ἦταν νιόφερτοι. Ο πρῶτος ὅμως εἶχε ἀρκετὸ καιρὸ στὴν Κόνιτσα καὶ τόν γνώριζε λίγο ὁ Μιχάλης γιατὶ κουβέντιαζε Τουρκικὰ μὲ τὸ Δεσπότη. Μόλις τὸν εἶδαν οἱ δύο τελευταῖοι στάθηκαν σὰν παραξενεμένοι. Κάτι κουβέντιασαν μεταξύ τους, κάτι ρωτήσανε οἱ δυὸ τελευταῖοι τὸ Ναΐμ ἐφέντη καὶ κατόπι προχωρῶντας κατ' εὐθειαν πρὸς τὸ μέρος του ὁ Ἀντὲμ ἐφέντης, ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἐρχόταν πάρυ πίσω,

— "Ε! τοῦ κὰνει σὲ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ποῦ πᾶς ἐσὺ ἄρματωμένος;

— Στὴ δουλειά μου πάω, ἐκεῖ ποῦ μὲ στέλλει τὸ ἀφεντικό μου, τοῦ ἀπαντάει περήφανα, ἀλλὰ σὲ Ἀρβανίτικη ὅμως γλῶσσα—γιατὶ τὸν κατάλαβε ἀπὸ

ήταν κι' ὁ Ρουστέμ βέης ὁ μικρότερος ἀδερφὸς τοῦ Νουρεντίν, ποὺ γνώρισε τὸν ἀδελφό του κι' ἔτρεξε νὰ τὸν ἀνταμώσῃ.

— Τὶ τρέχει ἀδερφέ, τὶ ἔπαθες καὶ ντουφεκίζεις;

— Τὶ νὰ πάθω, νὰ, οἱ σύντροφοί σου καὶ ἔδειξε τοὺς τρεῖς ἀξιωματικοὺς ποὺ εἶχαν ἀνασηκωθῆ παίρνοντας θάρρος καὶ προπάντων ὁ Ἀντέμ ἐφέντης, θέλησαν νὰ κάνουν μεγάλη προσβολὴ στὸ φίλο μου τὸ Μιχάλη. "Ἄν δὲν τύχαινα ἐγὼ θὰ σκοτωνόταν συναμεταξύ τους.

Καὶ τοῦ διηγήθηκε ὀλόκληρο τὸ ἐπεισόδιο.

— Πές τους κατέληξε τελειώνοντας νὰ προσέξουν καλά. Νὰ μὴ πειράξουν οὔτε μιὰ τρίχα τοῦ Μιχάλη, γιατὶ τζεβάπι δὲν μοῦ δίνουν. Καὶ σάν γυρίσῃ ὁ Μπίμπασης ποὺ λείπει μὲ ἄδεια, θά τοὺς κονονίσω ἐγώ.

Καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν συνοδευόμενο φίλο του, τόνισε δυνατά ὥστε νὰ τὸν ἀκούσουν ὅλοι.

— Πήγαινε φίλε μου Μιχάλη στὴ δουλειά σου, ὅπου σὲ στέλλει τὸ ἀφεντικό σου, κι' ὅποιος παρουσιαστῇ μπροστά σου καὶ σὲ πειράξῃ χτύπα τον σὰν σκυλί.

Καὶ οἱ μὲν τρεῖς μουλιαζίμηδες συμμαζεύτηκαν στ' αὐγά τους, καὶ ὁ Μιχάλης πῆγε καὶ γύρισε ἀνενόχλητος. Ὁ Νουρεντίν ὅμως δὲν τοὺς ἄφησε σὲ χλωρὸ χορτάρι. Τοὺς ἀνάφερε στὸν Μπίμπαση, κι' ἐκεῖνος τοὺς τιμώρησε.

Ἄλλὰ ὁ Δεσπότης Κωνσταντῖνος δέν ἀρκέστηκε σ' αὐτό. Σὰν ἄριστος κάτοχος τῆς Τουρκικῆς ποὺ ἦταν, ἔκανε ἀναφορᾶ στὸ Βαλῆ, καὶ ἀμέσως μετατέθηκαν καὶ οἱ τρεῖς κι' ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Κόνιτσα,

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΛΟΒΟΥ-Δικηγόρου

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΟΡΕΙΝΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

I

Πολλοὶ παράγοντες ἐπέβαλον τὴν ἔξαρθρωσιν τῆς ἀγροτικῆς οἰκογενειακῆς οἰκονομίας εἰς τὴν δρεινὴν Ἑλλάδα. Τὰ δρεινὰ μέρη ἀδυνατοῦνται νὰ ζήσουν τὸν πληθυσμὸν των καὶ ἐρημώνονται. Οἱ σύγχρονοι κάτοικοι των ἐπιζητοῦν καλυτέρας βιωτικὰς συνθήκας καὶ πηγαίνουν ὅπου προσφέρονται.

II

Ἐναντίον τῆς ἐρημώσεως τὸ Κράτος ὀφείλει νὰ ἀγωνισθῇ μὲ ἀποφασιστικὰ μέσα. Χρειάζεται βαθεῖα ἀλλαγὴ εἰς τὰς ἐπιδιώξεις του διὰ νὰ κυκλοφορήσῃ αἷμα ζωῆς. Διὰ τὴν ἐπιβίωσίν της πρέπει νὰ τεθοῦν εἰς τὸ περιθώριον αἱ ψευδοοικονομίαι, ἡ στενοκεφαλίᾳ καὶ ὁ παραγοντισμός. Διὰ τὴν δημιουργίαν εὐχερειῶν ἀπασχολήσεως καὶ διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῶν ὅρων ζωῆς τοῦ ἀραιοῦ πληθυσμοῦ ἐἰς τὰς ἄνω τῶν 500 μέτρων ὑψομετρικῆς ζώνης μέχρις 800 κατοίκων Κοινότητας πρέπει νὰ ἐκπονηθοῦν εὔκαμπτα σχέδια καὶ νὰ εὑρεθοῦν οἱ κατάλληλοι ἐμψυχωταί των. Πρὸς τοῦτο ἐκτίθενται αἱ ἐπόμεναι ἰδέαι μου.

III

Οἰκονομικαὶ ἐνισχύσεις ἐπενδύσεις. Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Πίνδου πρὸ τοῦ πολέμου, οἱ κάτοικοι ἐπρομηθεύοντο τὸ σιτάρι τῆς χρονιᾶς ἀπὸ ἀγωγιάτες, οἱ ὅποιοι τὸ μετέφερον ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὸ μετεπώλουν εἰς τὰς πλατείας τῶν χωρίων εἰς προσιτὰς τιμάς. Τὸ αὐτὸν ἐγίνετο μὲ τὸ λάδι καὶ ἄλλα βασικὰ τρόφιμα. Δὲν χρειάζεται νὰ ἀναπτύξωμεν οὔτε τὰ πλεονεκτήματα τῶν συνηθειῶν αὐτῶν οὔτε καὶ τοὺς λόγους, διὰ τοὺς διοίους αὗταις σήμερον ἔξελιπον.

φενείου καὶ ὁ γκιαούρης εἶναι φίλος του.

Καὶ πραγματικὰ ὁ Νουρεντὶν μπέης συνδεόταν στενὰ μὲ τὸ Μιχάλη γιατὶ ἡταν κοντοπατριῶτες. Οἱ πρόγονοι τοῦ Νουρεντὶν καταγόταν ἀπὸ τὴν Φράσιαρη τῆς Πρεμετῆς, καὶ ὁ Γιασιαξῆς τοῦ Δεσπότη ἡταν ἐπίσης ἀπὸ κεῖνα τὰ μέρη. Καὶ γι' αὐτό, μόλις ἀκουσε τὴν φασαρία καὶ ἀντιλήφτηκε περὶ τίνος ἐπρόκειτο, χωρὶς νὰ διστάσῃ καθόλου, ἄρπαξε ἀμέσως τὸ μαρτίνι του, ποῦ τὸ εἶχε πάντοτε ἔκει κοντά, καὶ βγῆκε νὰ διαφεντέψῃ τὸ φίλο καὶ συμπατριώτη του.

Ἄφοδ ὅπως εἴδαμε ἀκινητοποίησε πρώτα τοὺς τρεῖς ζαμπίτιδες κατέβηκε ὕστερα προσεκτικὰ τὰ σκαλοπάτια, καὶ μὲ προτεταμένο πάντα τὸ ντουφέκι του, πλησίασε πρὸς τὸ Μιχάλη καὶ μπῆκε διπροστά του. Καὶ τότε ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἀντέμ ἐφέντη,

— Καλὰ ώρὲ Ἀντέμ, τοῦ λέει ἀρβανίτικα, ἔγινες κι' ἐσὺ ἔνα μὲ τοὺς Ντουντούμηδες; (ἐννοοῦσε τοὺς δύο ἀξιωματικοὺς ποὺ ἡταν ἀνατολῖτες). Δὲν τὸ ξέρεις, συνέχισε, πῶς δὲν εἶναι ποτὲ σωστὸ ἔνας Ἀρβανίτης νὰ ζητάῃ νὰ ξαρματώσῃ μὲ τὸ ἔτσι θέλω ἔνα τέτοιο παλληκάρι σὰν τὸ Μιχάλη καὶ μάλιστα διαν τὸ παλληκάρι αὐτὸ εἶναι συμπατριώτης του; Ἐν δὲν τύχαινα ἐγὼ θὰ σ' ἔχει κιόλας σκοτωμένο.

— Μ. μ. μ' ἔβαλαν οἱ ἄλλοι, μουρμούρησε ἀμήχανα δικαιολογούμενος ὁ Ἀντέμ.

— Τὶ μοῦ καὶ ξεμοῦ, Κρῖμα ποῦ εἶσαι καὶ μπεγόπουλο καὶ Ἀρβανιτόπουλο. Ἐμπρὸς! τράβα κι' ἐσὺ καὶ οἱ σύντροφοί σου, ἔκανε περιφρονητικὰ ὁ Νουρεντὶν μπέης,

Ἄλλο ποὺ δὲν ἥθελαν οἱ τρεῖς ψευτοπαλληκαράδες Ὁπισθοχώρησαν σιγὰ-σιλὰ στὴν ἀρχὴ, καὶ κατόπι ἔφυγαν καταντροπιασμένοι καὶ σχεδὸν τρέχοντας πρὸς τὴν κατεύθυνσι τοῦ Κισλᾶ.

Ἄφοδ ἔξαφανίστηκαν, ὁ Νουρεντὶν γύρισε πρὸς τὸ φίλο του.

— Τὸ μπελιᾶ σου εὕρηκες σήμερα μ' αὐτὰ τὰ τσιακπίνια φίλε μου Μιχά-

λη, τοῦ εἶπε. Ἐν δὲν τύχαινα ἐδῶ, ποιὸς ξέρει τί θὰ γινόταν.

— Θὰ χυνόταν αἷμα, ἀπάντησε ἐκεῖνος.

— Αὐτὸ τὸ ξέρω χωρὶς νά μοῦ τὸ πῆς, καταλαβαίνω πῶς ἐσὺ θὰ προτιμοῦσες νὰ πεθάνης παρὰ νὰ παραδώσης τ' ἄρματα. Κόπιασε τώρα ἀπάνω νὰ πάρης ἔναν καφέ, καὶ νὰ τὰ ποῦμε μὲ τήν ήσυχία μας.

— Εὐχαρίστως θὰ ἀνεβῶ μπέη μου, ἀλλὰ κατόπι θὰ πηγαίνω γιατὶ ἔχω νὰ τελειώσω κάποια παραγγελία τοῦ ἀφεντικοῦ μου, ἔχω λιγάκι δρόμο.

— Καὶ ποῦ θὰ πᾶς;

— Πέρα στὴν Κουτσούφλιανη.

— Ὡ, ώ, θὰ περάσης πάλι κοντὰ ἀπὸ τοὺς φίλους μαζ.

— Καλά, ἃς πιοῦμε τὸν καφέ μας πρῶτα καὶ βλέπομε κατόπι.

Καὶ ἀνέβηκαν ἀπάνω στὸν καφενέ.

Μετὰ τὸν καφὲ ὁ Μιχάλης σηκώθηκε.

— Θὰ πηγαίνω τώρα.

— Θαρθῶ κι' ἐγὼ κοντά σου, τοῦ εἶπε ὁ Νουρεντὶν μπέης.

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη μπέη μου, νομίζεις πῶς τοὺς σκιάζομαι;

— Τὸ ξαίρω, ἀλλὰ ἔτσι εἶναι τὸ σωστό.

Καὶ ὁ Νουρεντὶν παίρνοντας τὸ μαρτίνι του ξεκίνησε κοντά. Ὁ Μιχάλης θά περνοῦσε κάτω ἀπὸ τὸν Κισλᾶ (στρατῶνα) καὶ μπορεῖ οἱ τρεῖς ψευτοπαλληκαράδες νά ξαναπαρουσιαζόταν μπροστά του.

Καὶ μάντεψε σωστά. Μόλις ξεπέρασαν οἱ δυὸ φίλοι τὸ γεφύρι τοῦ λάκκου, νᾶσου καὶ ἐμφανίζονται ξανὰ ἀπὸ πάνω οἱ τρεῖς ζαμπίτιδες.

Χωρὶς νά χασομερήσῃ καθόλου ὁ Νουρεντὶν μπέης, κατεβάζει τὸ μαρτίνι του καὶ τραβάει μιὰ ντουφεκιά στὸν ἀέρα. Ἡ σφαῖρα πέρασε σφυρίζοντας ψηλὰ ἀπὸ τὰ κεφάλια τους, καὶ οἱ τρεῖς θρασύδειλοι νταῦδες γονάτησαν χάμω. Ὁ πυροβολισμὸς ὅμως, ξεσήκωσε πολλοὺς νιζάμηδες (στρατιῶτες) καθὼς καὶ τοὺς ὑπόλοιπους ἀξιωματικοὺς τοῦ κισλᾶ. Ἀνάμεσα στοὺς τελευταίους

πάνας τοῦ δρεινοῦ ἀγρότου καὶ πρὸ τῆς χρήσεως ἀναγκαστικῶν μέσων εἰσπράξεώς των σκόπιμον εἶναι νὰ ἀποφαίνηται Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ, τῆς δποίας ἡ ἀπόφασις ἀναστολῆς ταύτης μόνον αἰτιολογημένως εἰς ἐκάστην ἀτομικήν περίπτωσιν νὰ ἀπορρίπτηται παρὰ τῶν ἀάμοδίων.

Κοινωνικὴ ζωὴ. Ἡ φοβία τῶν ἀγροτῶν, ἐκ διεστραμμένων πληροφοριῶν ἀνεντίμων στοιχείων πρὸς τὰς ἀρμοδίας Δημοσίας Ἀρχάς, ἀποφέρει ἀσύγκριτον πρὸς τὴν ὠφέλειαν ζημίαν εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Ἡ Κοινότης, ἐπανευρίσκουσα τὸν ἔαυτόν της, πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ αἴσθημα ἀμοιβαίας κατανοήσεως καὶ τινος ἀλληλεγγύης, πρέπει νὰ καταστῇ κυψέλη ἐργασίας καὶ νὰ ἔξεύρῃ ώρισμένον παραγωγικὸν κίνητρον ἀνάλογον πρὸς τὰς γέωργοις κονομικάς της ουνθήκας.

Εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην δρθὸν εἶναι, ὑπὸ σηνεχῆ ἐποπτείαν, νὰ μεταβιβάζωνται καταλλήλως ἡ μελετημένη κρατικὴ πρωτοβουλία καὶ στοργὴ καὶ νὰ διατίθενται αἱ κοινοτικαὶ πιστώσεις καὶ ἄλλαι χρηματικαὶ ἐνισχύσεις.

Ἐνδείκνυται δέ, πρὸς τοῦτο, ἡ θεσπισις ὑποχρεωτικῆς δημοσιεύσεως προγράμματος ἐπισκέψεως τῶν εἰδικῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, καὶ δὴ τοῦ Κοινοτικοῦ Ἱατροῦ, δι’ ώρισμένην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος καὶ ἐπὶ τινας ὥρας εἰς ἔκαστον χωρίον τῆς ἀρμοδιότητός των.

Ἐκπαίδευσις. Εἰς τὰ Ζαγόρια τῶν Ἰωαννίνων, πρὸ τοῦ ἔτους 1920 μὲ τὰ κληροδοτήματα, ἀγόρια καὶ κορίτσια ἐτελείωνον πάντοτε τὸ Σχολαρχεῖον. Τώρα δέν εὑρίσκεται μορφωμένος διὰ νὰ διορισθῇ Κοινοτικὸς Γραμματεὺς καὶ ἐν ἐκ τῶν αἰτίων διαρροῆς τῶν κατοίκων εἶναι καὶ ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη μορφώσεως τῶν τέκνων των.

Τὸ μονοθέσιον Δημοτικὸν Σχολεῖον δέν ἐπαρκεῖ καὶ εἶναι ἀδύνατον δι-

δάσκαλος νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰς ἔξ τάξεις.

Διὰ τὴν δρεινὴν Ἑλλάδα τὸ μονοθέσιον πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς τὰς τέσσαρας πρώτας τάξεις.

Διὰ τὰ ἄλλα ἔτη πρέπει νὰ θεσπισθῇ ὅτι οἱ μαθηταὶ θὰ φοιτοῦν ὑποχρεωτικῶς εἰς ἴδρυμένα πολυτάξια γειτονικὰ Σχολεῖα μὲ Οἰκοτροφεῖον διὰ στέγασιν, τροφὴν καὶ περίθαλψιν.

Προσθήκη εἰδικῶν μαθημάτων προσηρμοσμένων εἰς τὰς τοπικὰς συνθήκας, αὐξησις τῶν ἔτῶν φοιτήσεως καὶ προσαρμογὴ μὲ τὴν διδακτέαν ὑλὴν ὥρισμένης τάξεως τῶν Γυμνασίων θὰ εἶναι λίαν ἐπωφελής. Διότι καὶ οἱ ἀποφοιτῶντες ἀπὸ τὰ πολυτάξια ταῦτα θὰ ἔχουν ἐπαρκῆ μόρφωσιν καὶ δσοὶ ἔχουν τὸ δῶρον τῆς μαθήσεως θὰ συνεχίζουν ἀπροσκόπτως τὰς σπουδάς των ὥστε ἡ Ἑλληνικὴ Παιδεία νὰ καταστῇ ἀγαθὸν ὅλων.

Τουρισμὸς. Ἡ Βασιλικὴ Πρόνοια εἶχε τὴν πρωτοβουλίαν εἰς ώρισμένας Κοινότητας νὰ ἐξοπλίσῃ μὲ τὰ χρειώδη οἰκογενείας, αἱ δοῖαι διέθετον ἴδιον δωμάτιον διὰ τὴν ὑποδοχὴν ξένων πρὸς ἀγάπτυξιν τῆς τουριστικῆς κινήσεως.

Ἡ προσπάθεια αὗτη πρέπει νὰ καταστῇ πρόγραμμα εὐρύτατον τοῦ Ὁργανισμοῦ Τουρισμοῦ, διότι καὶ αἱ ἐπιπτώσεις του θὰ εἶναι εὐεργετικαὶ ἐπὶ τῶν δρεινῶν πληθυσμῶν καὶ δσοὶ θέλουν νὰ ἀπολαύσουν τὴν ἐξαίρετον φύσιν καὶ νὰ ἀναπαυθοῦν ἀποδοτικῶς τὸ θέρος, θὰ ἐκλέγουν μὲ εὐχέρειαν τὸν τόπον τοῦ παραθερισμοῦ των.

Ἐννοεῖται ὅτι παραλλήλως τῆς ἐκπολιτιστικῆς ταύτης κινήσεως καὶ διὰ τὴν ἐπαρχιακὴν ἀνάπτυξιν, πρέπει νὰ προωθηθῇ τὸ ὁδικὸν δίκτυον τῆς ἐνδοχώρας διὰ τῆς κατασκευῆς τῶν μικρῶν τεχνικῶν ἔργων καὶ τοῦ ἐπιστρώματος,

Γεώργιος Ἀριστ. Κολοβὸς
τέως Ἐπιθεωρηκής Ἀγροφυλακῆς

Είναι δυνατὸν ὅμως τὸ σύστημα αὐτὸν νὰ δργανωθῇ ἐπὶ νέων βάσεων, μὲ φωτισμένην κρατικὴν στοργὴν καὶ δι' ὄλην τὴν δρεινὴν Ἑλλάδα.

Τὸ Κράτος, ἀπὸ τὰ συγκεντρούμενα γεωργικὰ προϊόντα, ἀμέσως κατὰ τὴν συγκομιδὴν, χωρὶς προσθέτους δαπάνας ἀποθηκεύσεως καὶ συντηρήσεώς των, δύναται νὰ προωθήσῃ, εἰς τιμὰς κόστους, διὰ τῶν Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης, ὅ,τι χρειάζεται συμπληρωματικὸν τῆς παραγωγῆς διὰ τὴν ἑτησίαν συντήρησιν ἑκάστης οἰκογενείας, βάσει ὑπευθύνου δηλώσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ της. Οὗτος εἰς σύντομον μετὰ τὴν παράδοσίν των χρόνον, πρέπει νὰ γνωρίζῃ τὶ ὁφείλει ἀκριβῶς, χωρὶς προσθέτους δαπάνας καὶ μὲ τὰς δλιγωτέρας γραφειοκρατικὰς ἐνοχλήσεις.

Διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ὁφειλῆς του ταύτης, ἃς τῷ παρασχεθῇ ἡ εὐχέρεια τῆς ἐπιλογῆς, εἴτε εἰς χρῆμα κατὰ τὴν κατάλληλον ἐποχὴν, εἴτε καὶ μὲ οἰκογενειακὴν ἐργασίαν εἰς πρόσφορον καὶ παραγωγικὴν ἐνασχόλησιν.

Μὲ τὰς ἐπενδύσεις ταύτας ἡ βαρυχειμωνιὰ ἀνιμετωπίζεται ὅμαλῶς, τὰ κακὰ ἐπακόλουθα τῶν φιλανθρωπικῶν διανομῶν δὲν συνεχίζονται καὶ εἰς τὴν ὑποαπασχόλησιν καὶ ἀνεργίαν προσφέρεται ἔντιμος παραγωγικὴ ἐργασία.

Προγραμματισμός. Διὰ τὰς ἐπενδύσεις ταύτας πρέπει νὰ θεσπισθοῦν γενικοὶ κανόνες ἀποτιμήσεως τῆς ἐργασίας καὶ νὰ καταστρωθῇ δι' ἔκαστον χωρίον ἀπὸ ἀρμοδίους κρατικούς ὑπαλλήλους καὶ τοπικὴν Ἐπιτροπὴν πρόγραμμα θετικῆς ἐργασίας. Τὰ ὅργανα ταῦτα νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα τροποποιήσεως τοῦ προγράμματος καὶ ἐποπτείας τῆς ἐκτελέσεως του, νὰ κατευθύνουν τὴν ἐργασίαν καὶ νὰ κρίνουν καθ' ὠρισμένην διαδικασίαν τὴν ἀπόσβεσιν τῆς ὁφειλῆς τοῦ ἀγρότου.

Μάλιστα, μετὰ τὴν ἐρήμωσιν τῶν ἀτομικῶν ἴδιοκτησιῶν εἰς τὰ περισσότερα τμῆματα τῆς δρεινῆς Ἑλλάδος εἰς μεγάλον ποσοστὸν, καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ἀμοιβαίων φθορῶν, ἀλλὰ καὶ

διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκοσίτου κτηνοτροφίας, τὸ πρόγραμμα τοῦτο πρέπει νὰ κατευθύνηται εἰς ὅμοδικὴν προσπάθειαν τῶν ὁφειλετῶν, εἴτε πρὸς ἀξιοποίησιν συνεχοῦς ἀγροτικῆς ἐκτάσεως διὰ δενδρώδεις καλλιέργειας ἔηρῶν καρπῶν ἢ ὁσπρίων ἢ κτηνοτροφῶν, εἴτε δι' ἀναδασώσεις, εἴτε εἰς ἐργασίας χειροτεχνίας κ.λ.π.

Μὲ τὸν Ἐνετικὸν αὐτὸν τρόπον θὰ συστηματοποιηθῇ ἡ ἀξιοποίησις τῆς δρεινῆς Ἑλλάδος καὶ δέν θὰ ἐπαναληφθοῦν σφάλματα τοῦ ἀμέσου παρελθόντος, ὅπως συνέβη εἰς περιφέρειαν ὅποι εφυτεύθησαν παραχωρέθεντα δωρεὰν δενδρύλια μηλεῶν ἐντὸς συστάδων ἀπὸ κρίνους, χωρὶς προπαρασκευὴν καὶ χωρὶς μετὰ τὴν φύτευσίν των ἀναλόγους φροντίδας.

Εἶναι ἀπαραίτητος, βεβαίως, πρὸς τοῦτο ἡ διὰ πρώτην φορὰν ἐπάνδρωσις τῆς δρεινῆς Ἑλλάδος μέ εἰδικοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους. Οὗτοι, ἔχοντες ἀντικείμενον πρὸς ἀξιολόγησιν, θὰ ἐπιτύχουν τὴν ἐκτίμησιν τῶν δρεινῶν καὶ, ἀντὶ τῶν τῶν μέχρι σήμερον ἀσκόπων καὶ δλιγοχρονίων ὑποχρεωτικῶν περιοδειῶν των, θὰ καταστοῦν πολύτιμοι σύμβουλοι καὶ συνεργάται των. Μάλιστα μέρος τῆς ἐργασίας των, ως ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας κατ' ἀριθμόν, δύναται νὰ μεταβιβασθῇ εἰς τοὺς ἀγροφύλακας, ἀρτίως ἐκπαιδευομένους ἀντὶ τῶν ἀνυπάρκτων διά τὴν δρεινήν Ἑλλάδα μεταβατικῶν γεωργικῶν σχολείων δπότε ἡ γεωργικὴ ἀξιοποίησις τῶν ἀγροφύλακων δύναται νὰ συνδυασθῇ μέ τὴν λύσιν τοῦ μισθολογίου καὶ τὴν ποιοτικήν των βελτίωσιν.

Προσέτι ἐπιβάλλεται νὰ θεσπισθῇ ἡ ἀπὸ τὸ Κράτος διὰ τὰ ἰδρύματα καὶ τὰς ἐνόπλους δυνάμεις ὑποχρεωτικὴ ἀγορὰ τῶν μή φθαρτῶν προϊόντων τῆς δρεινῆς Ἑλλάδος εἰς δριζομένας ἐκ τῶν προτέρων κατὰ ποιότητα τιμᾶς ἀσφαλείας, εἰς οἰανδήποτε ποσότητα καὶ ἄν προσφέρωνται.

Ἐπίσης ἡ παροχὴ τῶν πιστώσεων ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν πρέπει νὰ μή ἐπιβαρύνηται μέ ἀτομικὰς δα-

ΕΝΑ ΟΔΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑΝ ΜΑΣ

Παρὰ Ἑλληνικοῦ Τεχνικοῦ Οἴκου συνεργαζομένου μετὰ Γαλλικοῦ τοιούτου ύπεβλήθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συντονισμοῦ μελέτη διὰ τὴν σύνδεσιν τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Βορείου Ἑλλάδος, μέσω τῆς Πίνδου, ὁδικῶς καὶ σιδηροδρομικῶς.

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟΝ προβλέπει βασικὰ τὴν ἄλλαγὴν τῆς σημερινῆς μεταφορικῆς ὁδοῦ διὰ τὰ ἔξαγωγιμα Ἑλληνικὰ προϊόντα καὶ τὴν δημιουργίαν νέας ἔξαγωγικῆς πύλης μέσω τοῦ λιμένος τῆς Πρεβέζης κυρίως (209.000 τόννοι κατ’ ἔλάχιστον ὅριον) καὶ τῶν Πατρῶν (100.000 τόννοι) μὲ τελικὸν λιμένα ἐκφορτώσεως τὴν Τεργέστην. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν, προτείνεται:

α) Ἡ ὁδικὴ σύνδεσις τῆς Πρεβέζης μὲ τὰ Τρίκαλα μέσω τῆς Πίνδου διὰ τοῦ αὐχένος Βουλγαρέλι καὶ γεφύρας Ἀχελώου ἥ

β) ἡ σιδηροδρομικὴ σύνδεσις Πρεβέζης - Καρδίτσης μέσω τῆς Όροσειρᾶς τῆς Πίνδου διὰ τῆς Ἀρτης καὶ τοῦ αὐχένος Φανάρι.

Ἐξ ἄλλου, διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν προϊόντων τῆς Μακεδονίας προτείνεται ὡς τεχνικῶς δυνατὴ ἡ ὁδικὴ σύνδεσις μεταξὺ Πρεβέζης καὶ Κοζάνης

ριουσίας του νὰ μὴ περιέρχεται πρὸς ὠφελος τῆς σπουδαζούσης νεολαίας καὶ τοῦ τόπου μας γενικώτερον.

Ἐτσι λοιπὸν εἶμεθα ὑποχρεωμένοι, ἐφ’ ὅσον ἔξακολουθεῖ νὰ συνεχίζεται ἀδιαμαρτυρήτως ἡ μεγάλη αὐτὴ ἀδικία νὰ στραφῶμεν, λόγῳ τοῦ κατεπείγοντος πρὸς νέους ὄριζοντας διὰ νὰ δοθῇ τέρμα εἰς τὸ πλεον σοβαρὸν καὶ ἐπειγον θέμα τοῦ τόπου μας τὸ ὅποιον δὲν ἐπιδέχεται πλέον ἀναβολῆς διότι οἱ κώδωνες τοῦ κινδύνου τῆς ἀποβιταμινώσεως ἔχουν ἥδη κτυπήσῃ πρὸ πολλοῦ καὶ ἐπισήμως καὶ δημοσίᾳ.

Σωτ. Ἀναγνωστόπουλος

μέσω τῆς ὁδοῦ Ἰωαννίνων - Κονίτσης - Πυρσόγιανης - Νεαπόλεως καὶ ἡ ὁδικὴ σύνδεσις Πρεβέζης Ἐδέσσης μέσω τῆς ἴδιας ὁδοῦ Ἰωαννίνων - Κονίτσης - Νεαπόλεως καὶ μὲ παρακαμπτήριον γραμμήν ἐν συνεχείᾳ πρὸς Ἀργος Ὁρεστικὸν - Ἀμύνταιον καὶ Βεύην.

Η ΔΑΠΑΝΗ διὰ τὰ ἔργα τοῦ σχεδίου προϋπολογίζεται, διὰ μὲν τὴν ὁδικὴν σύνδεσιν Πρεβέζης - Τρικάλων εἰς τὸ ὄψος τῶν 312 ἑκατομ. δραχ. διὰ δὲ τὴν σιδηροδρομικὴν σύνδεσιν τῆς Πρεβέζης μὲ τὴν Θεσσαλίαν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 1.320 ἑκατομμ. "Οσον ἀφορᾷ τὴν ὁδικὴν σύνδεσιν μεταξὺ Πρεβέζης καὶ Μακεδονίας ὑπολογίζεται, ὅτι ἡ σχετικὴ δαπάνη θὰ ἀνέλθῃ εἰς 250,5 ἑκατομμ. δραχ. Τὸ κόστος ὅλων τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων περιλαμβάνει: Δαπάνας ἐξ ὑπαρχῆς κατασκευῶν ὡς καὶ δαπάνας διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὑφισταμένων χαράξεων ἥ τοῦ ὑπάρχοντος ὁδοστρώματος.

ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ἀπὸ τὴν ἀπ’ εὐθείας συγκοινωνιακὴν σύνδεσιν μεταξὺ Ἀνατολικῆς καὶ Βορείου μὲ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα κρίνονται ἔξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντα διὰ τὴν ἀγροτικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας καὶ εἰδικώτερον διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς καθυστερημένης περιοχῆς Ηπείρου - Ἀκαρνανίας.

Ἀναμένεται μετὰ βεβαιότητος, ὅτι διὰ τοῦ σχεδίου θὰ ἐπιτευχθοῦν: α) Ἀσφαλής, ταχεῖα καὶ εὐθυνὴ μεταφορὰ τῶν προϊόντων διὰ θαλάσσης ἀπὸ Πρεβέζης εἰς Τεργέστην, ἀποφευγομένης τῆς διακινήσεως τῶν ἐμπορευμάτων μέσω Γιουγκοσλαβίας. β) Ἡ ταχυτέρα χρονικὴ διάρκεια καὶ τὸ εὐθηνότερον κόστος μεταφορῶν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος μέχρι τοῦ λιμένος ἔξαγωγῆς. γ) Ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς καλλιεργείας ἔξαγωγίμων προϊόντων εἰς τὰς περιοχὰς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας καὶ δ) Ἡ προώθησις τῆς ἀναπτύξεως

ΓΥΜΝΑΣΙΑΚΟΝ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΕΝ ΚΟΝΙΤΣΗ

ΤΟῦ κ. ΣΩΤ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, ἐκ Καστανέας
Εἰσηγητοῦ τῆς Νομαρχίας Ἰωαννίνων

«Ἡ ἔξω δὲ ἀπὸ τὸ σπίτι προσφερομένη βοήθεια πολλαπλασιάζεται ἀφ' ἔαυτῆς ὅταν προσφέρεται εἰς τὰ παιδιά, καθόσον τὸ Ἱερώτερον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶναι τὰ παιδιά τὰ ὅποια ἔχουν προσφατη καὶ ἀμόλυντη εἰσέτι τὴν Θεϊκή τους προέλευσι, εἶναι ἀλλωστε δημιουργήματά μας καὶ θὰ εὔθυνόμεθα ἡμεῖς διὰ πᾶν ἔργον αὐτῶν ἐν τῷ μέλλοντι».

Τὸ πιό ἐπειγον ἀλλὰ καὶ χρόνιον δυστυχῶς πρόβλημα ἐν Κονίτσῃ ἡτο καὶ εἶναι ἡ στέγαση καὶ ἡ τροφὴ τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὰ χωριά μας ποὺ φοιτοῦν στὸ Γυμνάσιο καὶ λοιπὰς Σχολὰς καὶ Τέχνας ἐν τῇ Κωμοπόλει Κονίτσης,

Δὲν πρέπει νὰ παραμένῃ πλέον μυστικὸν ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ παιδιὰ αὐτὰ κάνουν διμέτωπον ἀγῶνα, ἀφ' ἐνὸς διὰ τὴν κατάκτησι τῶν γνώσεων καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τὴν ὑπερνίκησιν τῆς ἐλλοχευούσης φυματιώσεως, ἡ ὅποια τὰ κυνηγὰ κατὰ πόδας νυχθημερὸν λόγῳ τῶν δυσμενῶν ἐν γένει συνθηκῶν διαβιώσεώς των.

Κοιμῶνται ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἀνθυγιεὶνὰ δωμάτια τὰ ὅποια προσφέρονται κατὰ κανόνα παντοῦ πρὸς ἐνοικίασιν, περιμένονταν δὲ νὰ ἴκανοποιήσουν τὴν πεῖνα τους ἀπὸ τὸν «τροβᾶ» ποὺ θὰ τοὺς στείλῃ καθ' ἐβδομάδα ἡ ἔρημη ἡ Μάννα ἀπὸ τὸ χωριό μὲ δσπρια κ.λ.π.

Στεροῦνται ἐπικινδύνως τῶν βασικῶν τροφῶν διαβιώσεως ποὺ δυναμώνουν τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα καὶ κάνουν δμαλὴ καὶ ἀκίνδυνη τὴν ἀνάπτυξι τῶν νέων εἰς τὴν κριτιμωτέραν περίοδον τῆς ἥλικίας τῶν 13-19 ἑτῶν,

Χρόνια τώρα συνεχίζεται τὸ βουβό καὶ ἄγιο κατὰ τὰ ἄλλα, αὐτὸ δρᾶμα μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων στὴν ἡρωϊκὴ ἀλλὰ ἄγονη Ἐπαρχία Κονίτσης, κατ' ἔξαίρεσιν μάλιστα πρὸς τὰ λειτουρ-

γοῦντα εἰς τὰς γειτονικάς μας περιφερείας Γυμνάσια.

Θέλω νὰ πιστεύω πᾶς δὲν θὰ συνεχισθῇ πλέον τὸ βουβὸν αὐτὸ δρᾶμα. Ἀφορᾶ τὰ ἡγετικὰ στελέχη ποὺ θὰ ἀποτελέσουν τὴν μέλλουσαν ιθύνουσαν τάξιν, τὰ ὅποια πρέπει νὰ εἶναι ἀρτια καθ' ὅλα σωματικῶς, πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς ἵνα ἐπιτελέσωσιν ἔργα καλὰ καὶ ὠφέλημα διὰ τὴν ἀνύψωσι τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιτυχία πρωτίστως αὐτῶν τούτων εἰς τὴν ζωὴν των (νοῦς ὑγειὴς ἐν σώματι ὑγειές).

Ἄς μιμηθῶμεν τοὺς ὑπερόχους πατριῶτες τοῦ Δ. Σ. τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Πωγωνίου ἐν Πωγωνιανῇ, ώς ἐπίσης καὶ τοὺς τῶν Δολιανῶν ποὺ ἐπίτελον ἐν προκειμένῳ ἔνα ὑπέροχο ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἔργο.

Τὸ Ὑπουργεῖον Κοιν. Προνοίας δίδει πρὸς τοῦτο ἐπιχορήγησι δραχμῶν 20.000 καθ' ἑκάστην τριμηνίαν,

Ἡ Παγκόσμιος Ὀργάνωσις Κ.Α.Ρ. δίδει δωρεὰν διάφορα τρόφιμα μεταξὺ τῶν ὅποιων καὶ ἄλευρον ποὺ παρασκευάζει ὑπέροχο ψωμί.

Ἐὰν θὰ γινῃ τὸ ξεκίνημα θὰ βρεθοῦν καὶ ἄλλοι πόροι ὁπωσδήποτε. Θὰ πληρώσουν ἔξ ἄλλου κάτι καὶ τὰ παιδιά ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς των καταστάσεως.

Εἴμεθα ἔτοιμοι ὅλοι μας νὰ προσφέρωμε πάν τὸ δυνατὸν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, ἀρκεῖ νὰ γίνῃ τὸ ξεκίνημα ἀπὸ τὴν Κόνιτσα.

Δυστυχῶς εἰς τὸ παρελθόν, οἱ καλοθεληταί, παραβιάσαντες τὴν τελευταία ἐπιθυμία τοῦ Διαθέτου ἀειμνήστου Μελάλου Εὐεργέτου Μιχαὴλ Ἀναγνωστοπούλου, ἡθέλησαν τὸ χρῆμα τῆς πε-

έκπρόσωποι και καλοενδεδυμένοι κάτοικοι της Κονίτσης.

Κατ' ἀρχὴν πήγαμε στὸν «κισλὰ» τὸν Στρατῶνα γιὰ νὰ εὔχηθοῦμε τὸν «Μπίμπασην».

Μετὰ τὸν χαιρετισμὸν τοῦ «Μπίμπαση» διήλθομεν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ὅπου πρὸ τοῦ Δεσπότου μας ἐμφανίζεται ἕνας Τουρκαλβανός, ὁ ὄποιος μετὰ τὸν ἔδαφιαῖον τεμενὰ (χαιρετισμὸν) ποῦ ἔκαμε στὸν Δεσπότη τοῦ εἶπε:

— 'Εφένδη Δεσπότη σὲ παρακαλοῦμε νὰ ἔλθῃς καὶ ἀπὸ τὸ δικό μας τὸ κονάκι (γραφεῖον).

'Ο Σπυρίδων τὸν ἔρωτᾶ ποῦ εἶναι τὸ γραφεῖο τους καὶ ὅταν πῆρε τὴν ἀπάντησι ὅτι εἶναι ἀπέναντι ἀπὸ τὸ Μπελτιγιὲ (Δημαρχεῖον) καὶ κατάλαβε ὅτι τὸν προσκαλοῦσαν στὴν τότε ίδρυθεῖσαν ἀπὸ τοὺς Τουρκαλβανοὺς τῆς Κονίτσης Ἀλβανικὴν Λέσχην ποὺ εἶχε ὡς Πρόεδρόν της τὸν πολὺν Σουλεϊμὰν ἔφενδη, τοῦ ἀπαντᾶ:

— Φύγε γρήγορα ἀπὸ μπροστά μου νὰ μὴ σὲ βλέπω. Σεῖς δὲν ξεύρετε τὶ κάνετε.

'Ο Τουρκαλβανὸς διηγήθηκε στὸν Σουλεϊμὰν ἔφενδη τὸ τὶ συνέβη καὶ ἔκεινος γεμάτος θυμὸ μιὰ καὶ δυὸ τρέχει ἀμέσως στὴν Μητρόπολι γιὰ νὰ ζητήσῃ ἔξηγήσεις ἀπὸ τὸν Δεσπότη μας.

"Οταν ἡμεῖς τελειώσαμε τὰς ἐπισκέψεις μας καὶ γυρίσαμε στὴν Μητρόπολι, βρήκαμε τὸν Σουλεϊμὰν ἔφενδη καθήμενον στὸ πεζοῦλι ποῦ ἦταν ἔξω ἀπὸ τὴν θολωτὴ μεγάλη ἔξωπορτα τοῦ περιβόλου τῆς Μητροπόλεως. Μόλις φθάσαμε κοντά του ὁ Σουλεϊμὰν ἔφενδης ἀρχισε μὲ θυμὸ τὰς παρατηρήσεις του στὸν Δεσπότη.

'Ο Μητροπολίτης μας χωρὶς νὰ τὸν ἀφίσῃ νὰ ξεθυμάνῃ τοῦ λέει:

— Σουλεϊμὰν - χωρὶς τὸν ἔφενδη - νὰ καθήσῃς φρόνιμα διότι ἡ Κόνιτσα δὲν σηκώνει Ἀλβανικὰς λέσχας. "Αν κάμης διαφορετικὰ ἀπὸ τὸ δικό μου βόλι θὰ πᾶς.

"Υστερα ἀπὸ ἕνα ἔτος μετὰ τὸ ἐπεισόδιο αὐτὸ ὁ Σουλεϊμὰν ἔφενδης βρέ-

Σπυρίδων 'Απὸ πολλοὺς πληροφορηθήκαμε ὅτι

ἡ ἐμφάνισις τοῦ διπλοῦ τεύχους (32 σελίδων) εἶναι πολὺ καλλιτέρα. Τὸ δεκαεξάσελιδον πράγματι ἐμφανίζεται φτωχό.

'Επιθυμία μας εἶναι νὰ ἔκδιδηται τὸ περιοδικό μας κάθε μῆνα μὲ 32 σελίδας. Αὐτὸ δὲν εἶναι δύσκολο, οὔτε ἀπραγματοποίητο ἐὰν ὅλοι οἱ συνδρομηταί μας, ποὺ εἶναι σήμερα 600 περίπου, καταβάλουν ἔγκαιρως τὴν συνδρομή των καὶ πολύ περισσότερο ἢν ὅλοι μας φροντίσουμε νὰ αὐξήσουμε τὸν ἀριθμὸ τῶν συνδρομητῶν. "Ας γίνῃ μιὰ προσπάθεια διαδόσεως τοῦ περιοδικοῦ καὶ ὃς ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν μαζύ μας ὅσοι ἐπιθυμοῦν. 'Ο Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν εύρισκεται καθ' Ἑκάστην Τρίτην (5 - 8 μ. μ.) εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Συνδέσμου (Βύσσης καὶ Καΐρη 2), ὅπου καὶ δύνανται νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων σχετικῶς μὲ τὸ περιοδικό.

* * *

Παρά τινος συμπατριώτου ἐλάβομεν ἐπιστολὴν διὰ τῆς ὁποίας μᾶς κάνει τὴν ὑπόδειξιν τὸ περιοδικό μας νὰ γίνῃ φιλολογικώτερο.

"Οπως ἔχομεν γράψει στὸ προγραμματικό μας ἀρθρο, τὸ περιοδικό μας θὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὰ τρέχοντα ζητήματα τῆς 'Επαρχίας μας, μὲ τὴν κοινωνικὴν κίνησιν αὐτῆς, ὃσο μᾶς εἶναι δυνατὸν καὶ μὲ τὴν δημοσίευσιν ιστορικῶν καὶ λαογραφικῶν μελετῶν ἀναφερομένων ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν 'Επαρχίαν Κονίτσης.

Παρὰ ταῦτα δὲν θὰ εἴχομεν ἀντίρρησιν νὰ περιλάβωμεν καὶ ὅλην φιλολογικὴν ὥλην, ἐφ' ὃσον αὕτη παρουσιάζει ἐνδιαφέρον. 'Εὰν ὑπάρχουν καὶ ἀσφαλῶς θὰ ὑπάρχουν ταλέντα, θὰ εἴμεθα εύτυχεῖς

θηκε φονευμένος, βέβαια ὅχι ἀπὸ βόλι τοῦ Μητροπολίτου, ἀλλὰ ἵσως ἀπὸ τὴν θείαν δίκην. Αὐτὸς ἦταν ὁ δυναμικὸς ἔθνεγέρτης Μητροπολίτης Βελλαῖς καὶ Κονίτσης, ὁ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ὁ Σπυρίδων Βλάχος.

N. K. ΤΣΑΚΑΣ

Διερχόμενα τὰ παληκάρια του ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἀγόραζαν ἀπὸ τοὺς φούρνους ψωμιὰ γιὰ νὰ τοὺς ταῖσουν. Τὸν χειμῶνα τοὺς ντύνανε τοὺς σκύλους μὲ πολύχρωμα ἐπανωφόρια γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ τὸ κρῦο καὶ περισσότερο γιὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀρχοντιά του.

Ο Σουλεϊμὰν ἐφένδης ἐπηγγέλετο τὸν τραπεζίτη στὴν Κόνιτσα.

Αὐτὸς ἦταν ὁ δυναμικὸς Σουλεϊμὰν ἐφένδης, ὁ ἔνας ἀπὸ τὰ δύο πρόσωπα τοῦ ἐπεισοδίου ποῦ θὰ διηγηθοῦμε.

Τὸ ἄλλο πρόσωπο εἶναι ὁ Μητροπολίτης μας, ὁ Σπυρίδων. Ἄλλο δυναμικὸ πρόσωπο, ποῦ τὴν ἀξίαν του, τὸ θάρρος του καὶ τὸν δυναμισμό του ἀπέδειξε καὶ ἡ κατοπινὴ του ἔξέλιξι, ἀφοῦ ἐφθασε μέχρι τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου τῶν Ἀθηνῶν.

Καὶ τώρα τὸ ἐπεισόδιο.

Κάποια χρονιὰ εἶχα ἐπιστρέψει στὴν Κόνιτσα ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι, ὅπου ἦργαζόμην, γιὰ νὰ περάσω τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα στὴν Πατρίδα μου. Συνέπεσε τὸ Πάσχα μὲ τὸ Μπαΐράμι τῶν Τούρκων. Τρεῖς ἡμέρες πρὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ Μπαΐραμιοῦ μὲ ἐκάλεσε μὲ τὸν Πέτρο τοῦ διασαξῆ (τὸν ἀκόλουθο καὶ σωματοφύλακά του) ὁ Σπυρίδων στὴν Μητρόπολι. "Οταν πῆγα ὁ Μητροπολίτης μας μοῦ εἶπε:

— Κύριε Τσάκα πρέπει νὰ πάω νὰ εύχηθῶ γιὰ τὸ Μπαΐράμι τοὺς ἔξέχοντας Τούρκους. Τὸν Μπίμπασην (Συνταγματάρχην), τὸν Εἰσαγγελέα, τὸν Καΐμακάμην (Ἐπαρχον), τὸν Μπαμπᾶν (Θρησκευτικὸν Τοῦρκον Ἀρχηγόν). Θέλω ὅμως νὰ βρῆς 4 ἔως 5 νέους ντυμένους καλὰ διὰ νὰ μὲ ἀκολουθήσουν στὶς ἐπισκέψεις μου αὐτὲς διὰ νὰ βλέπουν οἱ Τούρκοι ὅτι ἔχω ἐκτίμησιν ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς καὶ συνεπῶς καὶ δύναμιν ἔξ αὐτῶν.

Πράγματι τὴν ἡμέραν τοῦ Μπαΐραμιοῦ ἐπλαισιώσαμε τὸν Μητροπολίτη μας ὁ ὑποφαινόμενος, ὁ νεοελθὼν ἐκ Καΐρου Γούσιας Νάτσης, ὁ ἔξ Ἀρίστης διδάσκαλος Βότσης, ὁ ἐπίσης νεοελθὼν ἐκ Σερβίας Β. Ζῆδρος καὶ δύο ἀκόμη

"Υστερα ἀπὸ τὶς δύο παληὲς ἴστορίες ποὺ διηγήθηκε καὶ ἔγραψε σὲ προηγούμενα φύλλα τῆς «ΚΟΝΙΣΤΗΣ» ὁ ἀγαπητός μου κ. Τάκης Παπαδημούλης, γράφω σήμερα γιὰ ἔνα ἐπεισόδιο ποῦ συνέβη στὴν Κόνιτσα κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας, μεταξὺ τοῦ τότε Μητροπολίτου μας Σπυρίδωνος Βλάχου καὶ τοῦ Σουλεϊμὰν Ἐφένδη.

Ο Σουλεϊμὰν ἐφένδης, υἱὸς πλουσίου πατρὸς μὲ ἀρκετὰ χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας μας ως τσιφλίκια, μὲ ἀρχοντικὸ σπίτι μέσα στὸ ὅποιο εἶχε καὶ ἀτομικὸ τζαμί, ἀτομικὸ λουτρὸ (χαράμ), μὲ ἴδιαίτερον ἐντὸς τοῦ μεγάλου κήπου του διαμέρισμα διὰ τοὺς ξένους (μουσαφίρ ὄντα) καὶ εἰς τὰ προπύλαια τῆς οἰκίας του αἴθούσας διὰ τοὺς θυρωροὺς καὶ τοὺς δέκα περίπου σωματοφύλακάς του ποὺ ὁ καθένας τους εἶχε καὶ ἀπὸ ἔνα γιγαντόσωμο σκύλο. Τοὺς σκύλους αὐτοὺς κάθε πρωί οἱ σωματοφύλακες του τοὺς βγάζανε περίπατο.

τῆς τοπικῆς οἰκονομίας 'Ηπείρου-Ακαρνανίας, ἀφ' ἐνὸς διὰ τῶν μαζικῶν ἐπενδύσεων διὰ τὰ ἔργα ὑποδομῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῶν γενικωτέρων ἐπιπτώσεων ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὅλου σχεδίου.

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟΝ συνεζητήθη ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς τῆς 'Υπηρεσίας Περιφερειακῆς Αναπτύξεως τοῦ 'Υπουργείου Συντονισμοῦ τόσον ἀπὸ οἰκονομικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ τεχνικῆς πλευρᾶς, καὶ ἀφοῦ προηγουμένως ἐνεκρίθη ὑπὸ γαλλικοῦ τεχνικοῦ οἴκου.

Τέλος Τύπου 20-11-63)
τατική 11 - 63 ἀφίχθη εἰς Κόνιτσαν ό κ. Οἰκονόμου ὑπάλληλος τῆς Στατιστικῆς 'Υπηρεσίας 'Ιωαννίνων πρὸς ἀπογραφήν βιομηχανικῶν - βιοτεχνικῶν ἐργαστηρίων καὶ ἄλλων συναφῶν Καταστημάτων.

— Τὴν 9 - 11 - 63 ἀφίχθη ὁ Βουλευτὴς κ. Γεώργ. Α. Μυλωνᾶς.

— Ἐπερατώθη ἡ ἀσφαλτόστρωσις τῆς ὁδοῦ ἀγορᾶς Κονίτσης ἀπὸ τοῦ καφφενείου Θ. Παπαδήμα μέχρι τοῦ Πρακτορείου αὐτοκινήτων καὶ Ἑθνικοῦ Ὁρφανοτροφείου.

— Τὴν 11 - 11 - 63 ἐτελέσθησαν εἰς Δίστρατον τὰ ἔγκαινια τῆς ἐκεῖ ἔγκαττασταθείσης Ἀγροτικῆς Μεταβατικῆς Οἰκοκυρικῆς Σχολῆς. Μετὰ τὸν ἀγιασμὸν ὠμίλησεν ἡ διευθύντρια δὶς Πὸπη Ἀναλυτή, καὶ προσεφέρθησαν γλυκὰ καὶ ποτὰ εἰς τοὺς παρευρεθέντας. Ἐγένετο δὲ καὶ ἔκθεσις χειροτεχνημάτων τῶν μαθητριῶν.

— Τὴν 12 - 11 - 63 ὁ ὑπομηχανικὸς κ. Μαυρογιῶργος μετέβη εἰς Ἀμάραντον πρὸς ἐπίβλεψιν τοῦ ἐκεῖ ἀνεγειρομένου νέου Σχολικοῦ κτιρίου, καὶ ἐν συνεχείᾳ κατῆλθεν εἰς Ἀγίαν Βαρβάραν πρὸς σύνταξιν μελετῶν ἐπισκευῆς τῆς στέγης καὶ κατασκευῆς διαφόρων παραρτημάτων τοῦ ἐκεῖ Σχολικοῦ κτιρίου, καθὼς καὶ διανοίξεως ἐνὸς τμήματος ἀμαξιτῆς ὁδοῦ ἡ ὁποία θὰ ἐνώσῃ τὸ κέντρον τῆς Κοινότητος μὲ τὴν παρὰ τὸ ἄκρον τοῦ χωρίου διερχομένην ὁδὸν Κονίτσης - Ἀμαράντου.

— Τὴν 14 - 11 - 63 ὁ Νομάρχης κ. Καλογερόπουλος μετέβη εἰς Πυρσόγιαννην, Βούρμπιανην, Γοργοπόταμον καὶ Πληκάτιον πρὸς ἐπιτόπιον ἔξετασιν διαφόρων ζητημάτων τῆς ἀρμοδιότητός του.

— Τὴν Διοίκησιν τῆς 3162 διλοχίας Τ.Ε.Α. Πυρσογιάννης ἀνέλαβεν ὁ ἐκ

Πυρσογιάννης καταγόμενος Ταγματάρχης κ. Κων/νος Σ. Σούρλας.

— Τὴν 17 - 11 - 63 ἔλαβεν ἐνταῦθα χώραν ἐκπαιδευτικὴ συγκέντρωσις ἀγροτικῶν στελεχῶν τῆς περιοχῆς εἰς τὰ ὅποια ὠμίλησαν οἱ γεωπόνοι Γεωργικῶν ἐφαρμογῶν μὲ θέμα «οἱ Γεωργικοὶ Συνεταιρισμοί.»

— Τὴν 22 - 11 - 63 ἀφίχθη εἰς Κόνιτκαν ὁ ἀκόλουθος τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας κ. Τζώρτζ Στήρ, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου ὑπαλλήλου τῆς Πρεσβείας κ. Νικολ. Σαραβάνου, καὶ ἐνημερώθη ἐπὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν μερίμνη τῆς Ἀμερικ. Πρεσβείας, πραγματοποιουμένων ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον κινηματογραφικῶν προβολῶν.

— Τὴν 23 καὶ 24 - 11 - 63 ἡ Ὁρειβατικὴ Ὁμὰς Κονίτσης ἔξέδραμεν εἰς Μονὴν Στομίου καὶ τὰ πέριξ αὐτῆς ὑψώματα.

— Ἐπεσκέφθησαν ἐπίσης τὴν Ι. Μονὴν Στομίου, ὁ ἐκ Κονίτσης Ἀρχιμανδρίτης πατὴρ Χρύσανθος Ζώης μετὰ τοῦ πατρὸς Προκοπίου ἐξ Ἀθηνῶν, καθὼς καὶ ὁ ἐφημέριος Κάτω Κονίτσης Πρωτοπρεσβύτερος κ. Δημ. Μάνθος ὅστις τὴν 25 - 11 - 63 ἐτέλεσεν λειτουργίαν εἰς τὴν ὁποιαν παρευρέθησαν πολλοὶ προσκυνηταί.

— Τὴν 24-11-63 ἐνώπιον τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν κατοίκων τῆς Κοινότητος ἐτελέσθησαν εἰς Πυρσόγιαννην τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ διὰ δαπάνης τοῦ κ. Κυριάκου Γκόψη ἀνεγερθέντος Ἡρώου. Τὸν σχετικὸν πέπλον ἀνέσυρεν ὁ ἴδιος ὁ δωρητὴς καὶ κατόπιν ὠμίλησεν ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος κ. Λαζ. Γιαντσούλης εὐχαριστήσας αὐτὸν διὰ τὴν εὐγενῆ προσφοράν του. Ἐπηκολούθησεν δὲ δεξίωσις εἰς τὸ Κοινοτ. Κατάστημα, καὶ τὸ ἐσπέρας παρετέθη ὑπὸ τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως Πυρσογιάννης πρὸς τιμὴν τοῦ δωρητοῦ δεῖπνον, εἰς τὸν ὁποῖον παρεκάθησαν ὄλοι οἱ ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν.

έαν ή «Κόνιτσα» τους άνοιξη τὸν δρόμο γιὰ τὴν ἀνάδειξιν των.

* * *

Ἐκ τῶν ἐφημερίδων ἐπληροφορήθημεν τὴν ὑποβολὴν σχεδίου ὁδικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἡπείρου καὶ συνδέσεως αὐτῆς μὲ τὴν Θεσσαλίαν καὶ Μακεδονίαν. Τὰς σχετικὰς πληροφορίας ἀναγράφομεν καὶ εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος τεύχους.

Ἡ ἀρτηρία Ἰωαννίνων-Κονίτσης-Πυρσογιάννης - Νεαπόλεως δὲν θὰ ἀποτελέσῃ μόνον διακομιστικὸν μέσον Ἡπείρου-Μακεδονίας, θὰ δώσῃ ζωὴν καὶ ἀναπτυξιν εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας διὰ τῆς καλλιτέρας ἐκμεταλλεύσεως τῶν προϊόντων αὐτῆς, δασικῶν, κτηνοτροφικῶν κλπ. Ἀλλὰ πέραν τούτου ἡ Ἐπαρχία μας θὰ ἀναπτυχθῇ καὶ τουριστικῶς, τὸ δὲ ὅφελος θὰ εἶναι σημαντικόν.

Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Κυβερνησίς θὰ υἱοθετήσῃ τὸ ὑποβληθὲν σχέδιον διὰ λόγους γενικωτέρου συμφέροντος, διακινήσεως τούτεστιν τῶν προϊόντων τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας. Οἱ ἐκπρόσωποί μας εἰς τὴν Βουλὴν ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ παρακολουθήσουν τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τοῦ ζωτικοῦ τούτου καὶ ἴδιαιτέρως ἐνδιαφέροντος τὴν Ἡπειρὸν καὶ τὴν Ἐπαρχίαν μας ζητήματος.

* * *

Παραλλήλως ὅμως μὲ τὸ σχέδιον τοῦτο οἱ ἐκπρόσωποί μας θὰ πρέπει νὰ κατευθύνουν τὰς ἐνεργείας των καὶ διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ σήμερον εἰς ὑποτυπώδη κατάστασιν εὑρισκομένου ὁδικοῦ δικτύου τοῦ συνδέοντος τὰ χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας μας μὲ τὴν Κόνιτσαν.

Οἱ δρόμοι αὐτοὶ ποῦ ὅφείλονται εἰς τὰς τεχνικὰς ὑπηρεσίας τοῦ Στρατεύματος ἔχουν ἀνάγκην διαρκοῦς συντηρήσεως μέχρις ὅτου φθάσωμεν εἰς τὴν ἀσφαλτόστρωσίν των, διὸτι σήμερον, ὡς ἔχουν μετὰ δυσκολίας εἶναι κατάλληλοι κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον.

* * *

Εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος ἀνεγράψαμεν διὰ τὰς δωρεὰς ὥρισμένων συνεπαρχιωτῶν μας πρὸς τὴν γενέτειον των.

Εἰς τὰς δημοσιευομένας εἰς τὸ σημερινὸν τεῦχος πληροφορίας τοῦ ἀνταποκρι-

ΘΕΣ ΘΕΣ ΘΕΣ ΘΕΣ ΘΕΣ ΘΕΣ ΘΕΣ ΘΕΣ

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Ὁ κ. Εὐάγγελος Μακρῆς καὶ ἡ δῖς "Ολγα Βελισσαρίου, ἐγγονὴ τῆς κυρίας "Ολγας Γούναρη ἔδωσαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου.

— Ὁ κ. Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἐγένετο πατὴρ θήλεως.

— Ἐτελέσθη ἡ βάπτισις τῆς κόρης τοῦ κ. Ὁδυσσέως Χουλιαρᾶ εἰς ἦν ἐδόθη τὸ ὄνομο Καλλιόπη.

— Ἐπίσης ἐτελέσθη ἡ βάπτισις τῶν δύο διδύμων ἀγοριῶν τοῦ καρδιολόγου - Ἱατροῦ κ. Μιχαὴλ Μηλίγκου. Εἰς αὐτὰ ἐδόθησαν τὰ ὄνόματα Θωμᾶς καὶ Βασίλειος.

— Ἀφίχθη ἐξ Ἡνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς ὁ κ. Ἡλίας Κ. Ζδράβος.

— Ὁ κ. Εὐάγγελος Μακρῆς καὶ ἡ δῖς "Ολγα Βελισσαρίου, ἐγγονὴ τῆς κυρίας "Ολγας Γούναρη ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των τὴν 29)12)63.

— Ὁ κ. Παναγιώτης Ψυχογυιός, γαμβρός τοῦ κ. Μιχαὴλ Μπάκα, ἐγένετο πατὴρ θήλεος.

— Ὁ κ. Σταμάτιος Θεοδώρου, ἐπίστης γαμβρὸς τοῦ κ. Μιχαὴλ Μπάκα, ἐγένετο πατὴρ ἄρρενος.

τοῦ μας κ. Εύθυμίου βλέπομεν ὅτι καὶ ἄλλος συνεπαρχιώτης ἐκδηλώνει τὰ αὐτὰ αἰσθήματα πρὸς τὴν ἴδιαιτέραν του Πατρίδα. Πρόκειται περὶ τοῦ κ. **Κυριάκου Γκόψη**, δαπάναις τοῦ ὅποιου ἀνηγέρθη ἡρῷον εἰς τὴν Πυρσόγιανην. Πρὸς τὸ εὐγενὲς τοῦτο τέκνον τῆς Ἐκαρχίας μας ἐκφράζομεν τὰ θερμά μας συγχαρητήρια.

* * *

Μὲ ἴδιαιτέραν ἱκανοποίησιν εἴδομεν ὅτι ὁ κεντρικὸς δρόμος τῆς ἀγορᾶς τῆς Κονίτσης μέχρι τοῦ Πρακτορείου τῶν αὐτοκινήτων ἔχει ἀσφαλτοστρωθῆ. Ἔτσι ἡ εἰσοδος τῆς Κονίτσης μὲ τὰ γύρω ὁραῖα οἰκοδομήματα-Ὀρφανοτροφεῖον, ΠΙΚΠΑ, Λέσχη Ἀξιωματικῶν, Δασαρχεῖον, Πνευματικὴ Στέγη καὶ τὴν Πλατεῖαν Βασιλίσσης Φρειδερίκης - πέρνει καλὴν ἐμφάνισιν.

θέντος «Σπητιοῦ τοῦ παιδιοῦ». Εἰς τὴν λαβοῦσαν χώραν τελετήν, παρέστησαν ἐκ μέρους τῆς Βασιλικῆς Προνοίας ἥ κ. Ἀριστέα Παπαδάτου καὶ ὁ κ. Π. Ἀδαμίδης, καθὼς καὶ αἱ Ἀρχαὶ τῆς Κοινότητος μεθ' ἀπάντων τῶν κατοίκων.

— Τὴν 27 - 11 - 62 ὁ Νομάρχης κ. Καλογερόπουλος μετέβη εἰς Ἀγίαν Παρασκευὴν πρὸς ἐπιτόπιον ἔξετασιν διαφόρων ζητημάτων τῆς Κοινότητος. Διέθεσεν δὲ καὶ 150 χιλ. δραχμὰς πρὸς ἐπισκευὴν τῆς ὁδού Μπέλεϋ - Ἀγίας Παρασκευῆς.

— Τὴν 28 - 11 - 62 διεκόπη προσωρινῶς ἡ συγκοινωνία Κονίτσης - Ἀγ. Παρασκευῆς λόγω καταπτώσεως χωμάτων ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ παρὰ τὴν διασταύρωσιν Πουρνιᾶς.

— Ἀποπερατώθη τὸ νέον ἀρδευτικὸν ἔργον τῆς Κοινότητος Βουρμπιάνης.

— Εύρισκεται ὑπὸ κατασκευὴν καὶ πλησιάζει πρὸς τὸ τέρμα ἡ νέα ἡλεκτροφόφιος γραμμὴ διὰ τῆς ὁποίας θὰ ἡλεκτροφωτισθῇ καὶ τὸ χωρίον Πύργος συδεόμενον μὲ τὸ ὑπόλοιπον δίκτυον τῆς Ἐπαρχίας,

— Τὴν 29 - 11 - 62 ἀφίχθη εἰς τὴν πόλιν μας ὁ Διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροκῆς Ἰωαννίνων κ. Παπαδόπουλος, πρὸς ἔξετασιν διαφόρων θεμάτων τῆς ἀρμοδιότητός του.

— Τὰ κάτωθι ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια τῆς Ἐπαρχίας μας ἐνισχύονται ἐκ τοῦ κονδυλίου τῶν Κρατικῶν Λαχείων διὰ τῶν ἔξης ποσῶν ἐκαστον. Ἀγ. Νικολάου ἄνω Κονίτσης μὲ δραχ. 15 χιλιάδας. Ἀγ. Ἀποστόλων κάτω Κονίτσης μὲ δραχ. 15.000. Ἱερᾶς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου μὲ 15.000. Ἱερᾶς Μονῆς Μολίστης μὲ 10.000. Ἐπίσης ἐκ τοῦ αὐτοῦ κονδυλίου ἐνισχύονται ἡ Πνευματικὴ Στέγη Κονίτσης μὲ 25.000 δραχ., ἡ Βιβλιοθήκη Κονίτσης μὲ 20.000, καὶ ἡ Οἰκοκυρικὴ Σχολὴ Πυρσογιάννης μὲ 15.000.

— Ὅπο τῶν ὑπὸ τήν ἐπωνυμίαν «Ἡ Ἔνωσις» συνεταιρισθέντων ἀρτοποιῶν τῆς πόλεως μας ἐτέθη εἰς λειτουργίαν

διὰ πρώτην φορὰν νέον Γερμανικὸν ἀρτοποιεῖον, καὶ οὕτως ἡ Κόνιτσα ἀποκτᾷ καὶ ἐνα νέον ἀκόμη συγχρονισμένον κατάστημα.

(Κόνιτσα 15 - 12 - 63)

— Τὴν 1 - 12 - 63 εἰς τὸ γήπεδον Κονίτσης ἔλαβε χώραν ποδοσφαιρικὴ συνάντησις μεταξύ τῶν ὁμάδων «ΠΙΝΔΟΣ» Κονίτσης καὶ Α. Ο. Ἀνατολῆς Ἰωαννίνων. Ὁ ἀγὼν ἔληξε μὲ ίσοπαλίαν 2 - 2.

— Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Νομαρχιακοῦ Ταμείου Ἰωαννίνων ἐνέκρινεν ἐπιχορήγησιν 90.000 δραχμῶν πρὸς τὴν Σχολικὴν Ἐφορείαν τοῦ χωρίου Ὁξυᾶς διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέου Σχολικοῦ κτιρίου.

— Ἐπανελήφθησαν καὶ συνεχίζονται αἱ ἀναδασωτικαὶ ἐργασίαι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Προφήτου Ἡλία Κονίτσης, καθὼς καὶ εἰς Ἀγ. Βαρβάραν, Πυρσόγιαννην, καὶ λοιπὰ χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας μας.

— Εἰς τὰς πέριξ τῆς Κεντρικῆς Πλατείας Βασιλίσσης Φρειδερίκης ὁδοὺς κατασκευάζεται δίκτυον Δημοτικῶν ὑπονόμων.

— Τὴν 3 - 12 - 63 ἀφίχθη εἰς Κόνιτσαν ὁ Βουλευτὴς κ. Ἀνδ. Δερδεμέζης.

— Ἐπίσης τὴν 4 - 12 - 63 ἀφίχθη ὁ δικηγόρος καὶ πολιτευτὴς κ. Ναπ. Μπάρκης, ἐπισκεφθεὶς καὶ διάφορα χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας μας.

— Τὴν 8 - 12 - 63 ἀφίχθη εἰς Κόνιτσαν ὁ μουσικὸς θίασος τῆς Μπέμπας Δόξα, καὶ ἔδωσεν δύο παραστάσεις μὲ ποικίλο ἐπιθεωρησιακό πρόγραμμα· μίαν εἰς 583 Τάγμα Πεζικοῦ πρὸς ψυχαγωγία τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὅπλιτῶν, καὶ μίαν ἐντὸς τῆς αἰθούσης τοῦ κινηματογράφου «ΠΑΝΘΕΟΝ» τοῦ κ. Πηγαδᾶ, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησεν πλῆθος θεατῶν.

— Ἐπίσης τὴν ἐσπέραν τῆς 8-12-63 ἐδόθη εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν Χοροεσπερίς ὄργανωθεῖσα ὑπὸ τοῦ 583 Τάγματος εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν ὁ Δήμαρχος κ. Ρούσης καὶ πολλοὶ ἄλλοι συμπολῖται.

(Κόνιτσα 30 - 11 - 63)

— 'Αφίχθη ἐξ 'Αμβούργου Δ. Γερμανίας ἐνθα ἔφημερεύει εἰς τὴν ἐκεῖ 'Ορθόδοξον Κοινότητα ὁ Πανοσιολογιώτατος 'Αρχιμανδρίτης πατὴρ Χρύσανθος Ζώης ἐκ Κονίτσης.

— 'Επανέκαμψεν ἐξ 'Αθηνῶν ὁ Διευθυντὴς τῆς Α.Τ.Ε. κ. Ρίζος Σκλῆνος.

— 'Αφίχθη ἐξ 'Αθηνῶν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ.κ. Χριστόφορος μετὰ τοῦ νέου ἵεροκήρυκος Κονίτσης Πανοσιολογιωτάτου 'Αρχιμανδρίτου Πατρὸς 'Ιεροθέου.

— Τὴν 17 - 11 - 63 ὁ κ. Κων. Ρόμπολος δικ. κλητὴρ, ἐγένετο ἀνάδοχος τοῦ μικροῦ υἱοῦ τοῦ κ. Δημ. Σταυρίδου Ταμειακοῦ 'Υπαλλήλου, χαρίσας εἰς αὐτὸν τὸ ὄνομα Θανασάκης.

— 'Επίσης τὴν 17 - 11 - 63 ὁ κ. 'Αθ. Μπαρτζώκας ἀνθυπασπιστής, Σταθμάρχης Πυρσογιάννης, ἀνεδέξατο ἀπὸ τῆς 'Ιερᾶς κολυμβήθρας τὸ ἀγοράκι τοῦ κ. Στ. Φιλίνδρη ύπαλλήλου τῆς 'Αναγνωστ. Σχολῆς, ὄνομάσας αὐτὸν Βασιλάκην.

— Τὴν δὲ 24 - 11 - 63 ὁ Λοχαγὸς κ. Λαμπράκης μετὰ τῆς κυρίας του ἐγένοντο ἀνάδοχοι τῆς κορούλας τοῦ Δασάρχου Κονίτσης κ. 'Ηλ. Κολοβίνου χαρίσαντες εἰς αὐτὴν τὸ ὡραῖον ὄνομα 'Ἐλενίτσα.

— Τὴν 27 - 10 - 63 ἐτελέσθησαν εἰς 'Ιωάννινα οἱ γάμοι τοῦ κ. Διομήδους Γ. Γαλάνη μετὰ τῆς δίδος Μιράντας Γκάσιου καταγομένης ἐκ Πυρσογιάννης.

— Τὴν 17 - 11 - 63 ἐτελέσθησαν εἰς Παλαιοσέλιον οἱ γάμοι τοῦ κ. Εύθυμίου Ραμοπούλου μετὰ τῆς δίδος Κωνσταντινίας Μούχου.

— Τὴν 10 - 11 - 63 ὁ κ. Παναγ. Κολόκας Πρόεδρος 'Ηλιορράχης, καὶ ἡ δίς Σπυριδοῦλα Ζούνη ἐξ 'Οξυᾶς ἐτέλεσαν ἐνταῦθα τοὺς γάμους των.

— Ο κ. Βλάστης 'Ιορδ. Χατζημελετίου ἐγένετο πατὴρ χαριτωμένης κορούλας.

— 'Απεβίωσεν τὴν 21 - 11 - 63 εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας του (36 ἔτῶν)

εἰς 'Ιωάννινα ὁ Σπυρίδων Τζαχάνης ἐκ Πύργου.

— Τὴν 29 - 11 - 63 ἀπεβίωσεν εἰς Βούρμπιανην εἰς ἡλικίαν 73 ἔτῶν ὁ Χρῆστος Ι. Τσόλης διατελέσας ἄλλοτε Πρόεδρος τῆς Κοινότητος.

(Κόνιτσα 30 - 11 - 62)

— Τὴν 22 - 11 - 62 εἰς 'Αγίαν Παρασκευὴν ὁ 'Αθανάσιος Τζήνας ἐπετέθη κατὰ τοῦ ὁμοχωρίου του 'Αριστείδου 'Εξάρχου, ἐνεκα προηγουμένων ἀφορμῶν, καὶ τὸν ἐτραυμάτισεν διὰ ροπάλου εἰς τὴν κεφαλήν. Ο δράστης συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν ὄργάνων τοῦ ἐκεῖ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς ἀπεστάλη εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν 'Ιωαννίνων.

— Τὴν Κυριακὴν 25 - 11 - 62 ἐγένετο ἡ υἱοθεσία τῶν ἀκριτικῶν φυλακείων Πληκατίου καὶ Χιονάδων ὑπὸ τοῦ Δήμου Κονίτσης. Εἰς τὴν τελετὴν, ἡ ὁποία ἐξ αἰτίας τῆς κακῆς καταστάσεως τοῦ δρόμου συνεπεία τῶν τελευταίων καταρρακτωδῶν βροχῶν ἐλαβε χώραν εἰς τοὺς στρατώνας τοῦ Λόχου Βουρμπιάνης, παρευρέθησαν ὁ Δήμαρχος κ. Ρούσης μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν Συμβούλων, ὁ Διοικητὴς τῆς 8ης Μεραρχίας στρατηγὸς Βέλλιος, οἱ Διοικηταί, τοῦ Συντονιστού προκαλύψεως συν)χης κ. Γρηγορόπουλος καὶ 583 Τάγματος 'Αντισυν)χης κ. Κολιόπουλος, καὶ ἄλλοι ἀξιωματικοί. 'Επίσης καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Α.Τ.Ε. Κονίτσης κ. Σκλῆνος, οἱ γραμματεῖς τοῦ Δήμου κ. Εύαγγελου καὶ αἱ δίδεις Α. Χούσου καὶ Α. Καραγιάννη, ὁ κ. Π. Κουκέστης, καὶ πολλοὶ ἄλλοι Κονιτσιῶται, καθώς καὶ αἱ τοπικαὶ 'Αρχαι καὶ οἱ κάτοικοι Βουρμπιάνης. 'Ο Δήμαρχος κ. Ρούσης διένειμεν διάφορα δῶρα εἰς τοὺς ἄνδρας τῶν υἱοθετηθέντων φυλακείων, καὶ κατόπιν ἐπηκολούθησαν χοροὶ καὶ ἄλλαι ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις.

— Εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον Βουρμπιάνης ἐτοποθετήθη νέος Δημοδιδάσκαλος ὁ κ. Παπαδημητρίου, ἀντικαταστήσας τὸν μετατεθέντα τέως τοιούτον κ. Λώλην.

— Τὴν 26 - 11 - 62 ἐτελέσθησαν εἰς Μάζιον τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐκεῖ νεοϊδρυ-

μένη ἐκ Μολυβδοσκεπάστου ἐπεσκέφθη τὴν Κόνιτσαν καὶ κατέθεσεν στέφανον ἐπὶ τοῦ ἡρώου τοῦ Στρατιωτικοῦ Νεκροταφείου. Ἀκολούθως δὲ οἱ φοιτηταὶ μετέβησαν εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν ὅπου ἐγένετο δεξίωσις πρὸς τιμήν των, καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀνῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ 583 τάγματος, ὅπου προσέφεραν διάφορα μικρὰ δῶρα εἰς τοὺς ὄπλιτας τοῦ τάγματος καὶ τῶν ἀκριτικῶν φυλακίων.

—Τὴν 27-12-63 οἱ καθηγηταὶ τοῦ Γυμνασίου μας κ.κ. Ρεμπέλης καὶ Γεροντίδης, μετὰ ὁμάδος μαθητῶν, μετέβησαν εἰς τὸ ἀκριτικὸν φυλάκιον Μολυβδοσκεπάστου καὶ διένειμον διάφορα Χριστουγεννιάτικα δῶρα εἰς τοὺς ὄπλιτας αὐτοῦ, προερχόμενα ἐξ ἑράνου διε-

νεργηθέντος μεταξὺ τῶν μαθητῶν.

Τὴν 5-12-63 ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα εἰς ἥλικίαν 63 ἐτῶν ὁ τέως Γυμνασιάρχης Κονίτσης (1950-1960) Ἰωάννης Φερούκας, καὶ ἐκηδεύθη εἰς τὴν ἴδιαιτέραν του πατρίδαν Ἐλάτην Ζαγορίου. Κατὰ τὴν ἐκφοράν του παρέστησαν οἱ καθηγηταὶ τοῦ Γυμνασίου μας μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, ὁ Δήμαρχος κ. Ρούστης καὶ πολλοὶ ἄλλοι Κονιτσιώται. Εἰς Ἐλάτην δέ, μετέβησαν, πλὴν τῶν συγγενῶν του, καὶ ὁ Γυμνασιάρχης κ. Χρ. Γραφοβέλας, ὅστις ἔξεφωνησεν τὸν ἐπικήδειον.

—Τὴν 19-12-63 ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα ὁ σεβαστὸς πρεσβύτης Γεώργιος Χαρ. Φλῶρος.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΩΝ "Ο ΑΩΟΣ",

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Προσκαλοῦνται τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου εἰς Γενικὴν Συνέλευσιν γενησομένην τὴν 1ην Μαρτίου ἐ. ἔ., ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10 π.μ. ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ξενοδοχείου Μπάγκειον (Πλατεία Ὄμονοίας).

ΘΕΜΑΤΑ :

Λογοδοσία Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐκλογὴ νέου.

Εἰς περίπτωσιν μὴ ἀπαρτίας ἡ συνέλευσις θὰ συνέλθῃ τὴν ἐπομένην Κυριακὴν καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν.

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ